DARBININKAS

Vol. LXXIX, Nr. 47 SECOND-CLASS 341 Highland Blvd. Kaina
Gruodžio - December 9, 1994 Penktadienis-Friday Postage paid at Brooklyn, N.Y. Brooklyn, N.Y. 11207 $1.00

LIETUVOJE ir apie *LIETUVĄ*

-- **Lietuvos Prezidentas** A. Brazauskas gruodžio 5-6 dienomis Budapešte dalyvavo Europos Saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos valstybių vadovų susitikime. Jis pirmininkavo viename iš plenarinių susitikimo posėdžių. Po ESBK viršūnių susitikimo Brazauskas išvyko į Prahą, kur jį bei Latvijos ir Estijos vadovus pakvietė Čekijos prezidentas Vaclav Havel.

-- **Naujas 20 centų** nominalo Lietuvos pašto ženklas, skirtas Šv. Kalėdoms, išleistas į apyvartą gruodžio 3 d.. Šventinis pašto ženklas išspausdintas Budapešte, Vengrijoje, pusės milijono egzempliorių tiražu. Ženklo autorė - dailininkė Ieva Načiulytė.

-- **Lietuvos Seimas** gruodžio 1 d. vieningai priėmė pareiškimą "Dėl įvykių Čečėnijoje", kuriame sakoma: "Pastarųjų savaičių įvykiai Čečėnijoje, atkreipę pasaulio visuomenės dėmesį, šiomis dienomis pasiekė kulminaciją, - vyksta mūšiai Grozne ir kituose respublikos miestuose, žūsta taikūs gyventojai. Pasaulio informcijos agentūrų duomenimis, susirėmimuose dalyvauja Rusijos kariškiai ir karinė technika." Pareiškime raginama, kad tarptautinės organizacijos pasiųstų stebėtojus į Čečėniją ir užkirstų kelią kraujo praliejimui.

-- **Prie Rusijos** Federacijos ambasados Vilniuje gruodžio 1 d. įvyko piketas. I jį susirinkę Čečėnijos rėmimo štabo pakviesti vilniečiai pareiškė protestą prieš Rusijos agresiją Čečėnijos respublikoje. Piketuotojai reikalavo, kad Rusija pripažintų šios šalies nepriklausomybę.

-- **Seimo pirmininko** pavaduotojas Juozas Bernatonis lapkričio 30 d. spaudos konferencijoje pasakė, jog iki Naujųjų metų bus paskirti visi Seimo kompeticijai priklausančių teisėtvarkos institucijų pareigūnai, taip pat šių įstaigų vadovai. Tai, pasak jo, ir bus tikroji teisinės reformos pradžia. Nuo kitų metų pradžios turi pradėti funkcionuoti naujasis Aukščiausiasis teismas, Apeliacinis teismas, apygardų teismai.

-- **Estijos, Lietuvos ir Latvijos** ginkluotojų pajėgų vadovai generolai Aleksandr Elnseln, Juozas Andriškevičius ir Juris Dalbinis lapkričio 30 d. po dvi dienas Tallinne trukusio susitikimo nutarė sudaryti bendrą grupę savo veiksmams koordinuoti pagal NATO programą "Partnerystė taikos labui". Grupė, kuriai vadovaus Estijos generalinio štabo viršininkas Aras Sirelas, pirmą kartą susitiks ateinančiųjų metų sausio 16-17 dienomis. Baltijos šalių kariai dalyvaus NATO jūrų manevruose, kurie įvyks ateinančiųjų metų vasarą. Tallinne pasirašytas susitarimas sudaryti darbo grupę, kuri parengs bendrą trijų Baltijos šalių oro erdvės kontrolės sistemą.

-- **Prie Kauno kūno kultūros** instituto rūmų lapkričio 29 d. atidengta paminklinė lenta, įamžinanti pirmąją Lietuvos tautinę olimpiadą, vykusią 1938 metais. Ceremonijoje dalyvavo Lietuvos Tautinio olimpinio komiteto prezidentas Artūras Poviliūnas, sporto veteranai, KI dėstytojai bei studentai. Memorialinę lentą, kurioje greta įrašo pavaizduotas ir I-os tautinės olimpiados medalis, sukūrė dailininkas Merūnas Varnauskas.

ŠV. TĖVAS PALINKĖJO GEROVĖS

Lapkričio 30 d. prasidėjo Lietuvos Respublikos Prezidento Algirdo Brazausko trijų dienų oficialus vizitas Vatikane ir darbo vizitas Italijoje.

Su Prezidentu išvyko ir devynių žmonių oficiali delegacija. Joje - A. Brazausko duktė Audronė Usonienė, Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, Prezidento patarėjas užsienio politikos klausimais ambasadorius Justas Paleckis, Seimo kancleris Neris Germanas ir Seimo narė Irena Šiaulienė, Vilniaus universiteto rektorius Rolandas Pavilionis. Lietuvos delegaciją lydėjo 23 verslininkai, o apie vizitą pranešinėjo vienuolika žurnalistų.

Romos kariniame Čampino aerouoste A. Brazauską pasitiko ir Šv. Tėvo vardu pasveikino arkivyskupas apaštalinis nuncijus Angelo Palmas, Vatikano protokolo vedėjas monsinjoras Tommaso Caputo, Italijos užsienio reikalų ministerijos pareigūnai, Italijos ambasadorius Lietuvoje Franco Tempesta, Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto ir Maltos ordino Kazys Lozoraitis ir kiti oficialūs asmenys.

Prezidento A. Brazausko vizitas Romoje lapkričio 30 d. prasidėjo susitikimu su Italijos Respublikos Prezidentu Oscar Luigi Scalfaro. Tą pačią dieną po pietų įvyko Lietuvos Prezidento ir delegacijos susitikimai su Italijos Deputatų rūmų pirmininke Irene Pivetti, Respublikos Senato pirmininku Carlo Scognamiglio, Europos Sąjungos reikalų ministru Dominico Comino, Torino bei kitų Italijos miestų verslininkais. Vėlai vakare Prezidentas A. Brazauskas bendravo su Italijos lietuvių bendruomene.

Antrąją vizito dieną Prezidentas pradėjo susitikimu su Italijos spaudos atstovais. Vėliau Algirdas Brazauskas lankėsi Italijos pramoninkų konfederacijoje, Paveikslų galerijoje, Lietuvos atstovybėje prie Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO). Užsienio reikalų ministras povilas Gylys pasirašė du svarbius Lietuvai dokumentus. Konkrečias galimybes Lietuvos ir Italijos ekonominiam bendradarbiavimui atveria Lietuvos užsienio reikalų ministro Povilo Gylio ir Italijos užsienio reikalų ministro pavaduotojo Franco Rocshetta pasirašyta dvišalė investicijų skatinimo ir apsaugos sutartis. Ji suteikia garantijas Italjos kapitalui, kuris ateina į Lietuvą. Pasak Gylio, tai svarbiausia sutartis su Italija po bendrosios politinės sutarties. Romoje taip pat pasirašytas ketinimų protokolas dėl kultūrinio bendradarbiavimo. Vilniaus universiteto rektoriaus Rolando Pavilonio nuomone, sutartis dėl kultūrinio bendradarbiavimo turėtų būti pasirašyta per pusmetį, o tai - papildomos investicijos mokslui ir menui, didesnė finansinė parama, geresnės galimybės bendradarbiauti abiejų šalių mokslininkams ir menininkams.

Gruodžio 2 d. įvyko Prezidento Algirdo Brazausko ir jį lydinčios delegacijos audiencija pas Popiežių Joną Paulių II. Lietuvos delegaciją Vatikano mieste pasitiko spalvinga Šveicarijos gvardiečių garbės sargyba. Delegacija pagal protokolą buvo palydėta į Šv. Tėvo biblioteką. Čia Lietuvos Prezidentas ir Popiežius kalbėjosi vieni. Jų pokalbis užtruko 30 minučių, nors buvo numatyta 15. Šv. Tėvas domėjosi Lietuvos santykiais su kaimyninėmis valstybėmis, valstybės ir Bažnyčios santykiais, sakė po susitikimo su Popiežiumi Brazauskas. Šv. Tėvas prisiminė savo vizitą Lietuvoje, teiravosi apie bažnytinio turto grąžinimą, išreiškė didelį susirūpinimą dėl karo buvusioje Jugoslavijoje. Šv. Tėvas ir prezidentas kalbėjosi su vertėju itališkai, o asmeniniais klausimais ir lenkiškai.

Popiežius Jonas Paulius II ir Lietuvos Respublikos Prezidentas A. Brazauskas pasikeitė kalbomis, kurios abi buvo pasakytos lietuviškai. Pareiškęs džiaugsmą dėl bažnyčios ir valstybės santykiuose Lietuvoje vyraujančia tarpusavio pasitikėjimo ir nuoširdaus bendradarbiavimo atmosfera, Popiežius palinkėjo Lietuvai taikingos ateities ir gerovės. Brazauskas įteikė Šv. Tėvui tris dovanas: mozaiką iš gintaro, vaizduojančią Kryžių kalną, lietuviškai išleistą Jono Pauliaus II knygą "Meilė ir atsakomybė" ir nuotrauką, kurioje prieš metus užfiksuotas Popiežiaus ir Prezidento susitikimas Vilniuje. Šv. Tėvas parodė ypatingą dėmesį Lietuvos delegacijai - paspaudė ranką kiekvienam verslininkui, pasikalbėjo, įteikė po rožančių, pasikalbėjo ir pasisveikino su žurnalistais.

Vėliau Prezidentas A. Brazauskas lankėsi Siksto koplyčioje ir Šv. Petro bazilikoje.

Paskutiniąją vizito Vatikane ir Italijoje dieną taip pat Prezidentas A. Brazauskas susitiko su Maltos ordino didžiuoju magistru, aplankė Lietuvos ambasadą prie Šventojo sosto bei Maltos ordino.

Respublikos Prezidento ir Lietuvos delegacijos vizitas Vatikane ir Italijoje baigėsi gruodžio 2 d. vakare.

ELTA

Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko lėktuvas pasipuošęs "Lithuanian Airlines" užrašu.

Keliaujantiems į Lietuvą

Š.m. lapkričio 10 d. JAV Valstybės departamentas pakeitė 1993 m. balandžio 29 d. Konsulinį Informacijos lapą, skirtą keliaujantiems JAV piliečiams į Lietuvos Respubliką. Naujoji informacija yra išsamesnė ir žymiai geriau atspindinti dabartinę padėtį Lietuvoje. Pateikiame pilną Konsulinio Informacijos lapo No. 94-266 vertimą.

-o-

Šalies aprašymas: Lietuva yra šalis, kuri pergyvena gilius politinius ir ekonominius pasikeitimus. Turizmo įrengimai tebevystomi. Dauguma prekių ir paslaugų dabar yra prieinami didžiuosiuose miestuose, tačiau prekės ir paslaugos nebūtinai atitinka Vakarų standartus.

Įvažiavimo reikalavimai: Reikalaujamas pasas, tačiau JAV piliečiams nereikalinga viza, jeigu planuojama būti 90 dienų arba mažiau. JAV piliečiai gali susisiekti su Lietuvos ambasada, 2622 16th Street, Washington, D.C. 20009, te. (202) 234-5860 dėl dabartinės informacijos bei vizų reikalavimų. Keliautojams, kurie planuoja įvažiuoti į Rusiją, net tranzitu, bus reikalinga Rusijos viza. Įvažiuojant traukiniu iš Baltarusijos, yra reikalaujama Baltarusijos tranzito viza.

Medicininiai įrengimai: Medicininis aprūpinimas Lietuvoje yra ribotas. Yra smarkus neprikteklius pagrindinių medicininių priemonių, tame tarpe vienkatinių švirkštų, anestetikų ir antibiotikų. Vyresnio amžiaus keliautojai ir tie, kurie turi sveikatos problemų, gali patekti į pavojų dėl neatitinkančių reikalavimų medicininių įrengimų. Gydytojai ir ligoninės dažnai tikisi neatidėliotino medicininių paslaugų apmokėjimo grynais pinigais. JAV medicininis draudimas ne visada galioja už JAV ribų. Keliautojams kartai naudinga turėti papildomą draudimą su specifiniu medicininių paslaugų padengimu užsienyje. Žymūs difterijos protrūkiai Lietuvoje įvyko 1993/94 metų žiemos laikotarpyje. Ligų kontroliavimo centrai (The Centers of Disease Control - CDC) rekomenduoja naujas vakcinas nuo difterijos. Daugiau informacijos apie sveikatos reikalus galima gauti iš CDC's internacional travelers hotline, tel.: (404) 332-4559.

Nusikalstamumo informacija: Gatvių nusikaltimai, tam tarpe piniginių ištraukimai ir apiplėšimai, gali įvykti, ypatingai naktį netoli pagrindinių turistų viešbučių ir restoranų. Automobilių vagystės ir vandalizmas yra dažnas. Vagystės gali įvykti traukiniuose, traukinių stotyse ir viešbučių kambariuose. Policija neturi pakankamai darbuotojų, išteklių ir įrangos. Vietinė policija dažniausiai nekalba angliškai ir gali būti sunkumų, gaunant policijos pagalbą. Jeigu pametėte arba jums buvo pavogtas JAV pasas, turite nieko nelaukiant kreiptis į vietinę policiją bei artimiausią JAV ambasadą arba konsulatą. JAV Valstybės departamento brošiūra "A Safe Trip Abroad" suteikia daug naudingos informacijos apie asmeninę apsaugą, kai jūs keliaujate į užsienį. Norint gauti šią brošiūrą reikia rašyti: The Superintendent of Documents, U.S. Government Printing Office, Washington, D.C. 20402.

Valiutos taisyklės: Lietuva tebeturi daugumoje grynųjų pinigu ekonomiką, nors viešbučių, restoranų ir kitų įstaigų, priimančių pagrindines kredito korteles, skaičius didėja.

Bausmės už narkotikus: JAV piliečiai turi paklusti šalies, kurioje jie keliauja, įstatymams. Baudos už narkotikų turėjimą, vartojimą arba pervežimą yra griežtos ir nuteistiesiems gali būti skirtos kalėjimo bausmės bei baudos.

Registracija: amerikiečiai, kurie registruojasi JAV ambasados konsuliniame skyriuje gali gauti naujausią informaciją apie keliavimą ir saugumą Lietuvoje.

JAV Ambasados adresas: The U.S. Embassy in Vilnius, Lithuania, Akmenų 6. Tel.: (370-6) 706-083, po darbo valandų skambinti tel.: (370-2) 227-240.

JAV Valstybės Departamentas

Šv. Jonų bažnyčia Vilniuje. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Kauno arkivyskupas Evangelizacijos centre

Spalio 21 - 23 d. katalikų organizacijos "Actio catholica Patria" jaunimo namuose Kulautuvoje vyko Kauno arkivyskupijos Evangelizacijos centro seminaras, kuriame dalyvavo daugiau negu 20 atstovų iš įvairių parapijų. Susitikime nagrinėtos konkretaus darbo parapijoje temos. Tai jau trečiasis Evangelizacijos centro seminaras, skirtas dvasinio parapijų atsinaujinimo klausimams.

Kauno arkivyskupijos Evangelizacijos centras, įsteigtas 1994 m. vasario 12 dieną, koordinuoja arkivyskupijos teritorijoje veikiančių katalikų organizacijų bei bažnytinių įstaigų evangelizacinę veiklą. Šiuo metu jam vadovauja arkivyskupijos kancleris kun. R. Norvila. Šiais metais centras surengė jau tris seminarus parapijų atstovams, norintiems prisidėti prie dvasinio bendruomenių atnaujinimo. Ateityje centras taip pat ketina rengti reguliarius kursus vaikų ir jaunimo vadovams iš Kauno ir Šiaulių regionų. **VRLS**

Popiežius padėjo sugriauti Berlyno sieną

Šventojo Sosto nuncijaus Lietuvai arkivyskupo Justo Mullor Garcia teigimu, pasaulyje neabejojama "dėl esamo tiesioginio ryšio tarp Popiežiaus kovos už žmogaus teises ir asmens laisvę ir Berlyno sienos griuvimo bei daugelio kairiųjų ir dešiniųjų įvestų diktatūrų žlugimo, taip pat ir tų, kurių kilmė marksistinė". Apibūdindamas įtaką kurią Vatikanas daro pasaulio įvykiams, nuncijus interviu Lietuvos dienraščiui "Respublika" (1994 10 24, Nr. 224) taip pat pasakė, jog "tik Dievas

(nukelta į 2 psl.)

Partnerystės programa

Lapkričio 29 dieną į Briuselį išvyko Vyriausybinės darbo grupės NATO "Partnerystės taikos labui" programai parengti vadovo, Užsienio reikalų ministerijos sekretoriaus Albino Januškos vadovaujama delegacija. Lapkričio 30 d. Lietuvos atstovai dalyvavo NATO būstinėje vykusiame Šiaurės Atlanto Tarybos ambasadorių posėdyje, kuriame patvirtinta Lietuvos ir NATO individualios partnerystės programa. Prieš posėdį Lietuvos delegaciją priėmė naujasis NATO Generalinis sekretorius Willy Claes. **ELTA**

$25 milijonų paskola

"Lietuvos telekomas" bei Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas pasirašė 25 milijonų dolerių paskolos sutartį. Šie pinigai bus skiriami Lietuvos telekomunikacijų plėtros projektui finansuoti. Už gautas lėšas, be kita ko, planuojama sostinėje pastatyti tarptautinę skaitmeninę telefono stotį, išplėsti optinio kabelio tinklą, atlikti kitus darbus.

"Lietuvos telekomo" ir banko sutartyje numatyta, jog paskola bus pradėta grąžinti nuo 1997 metų. **ELTA**

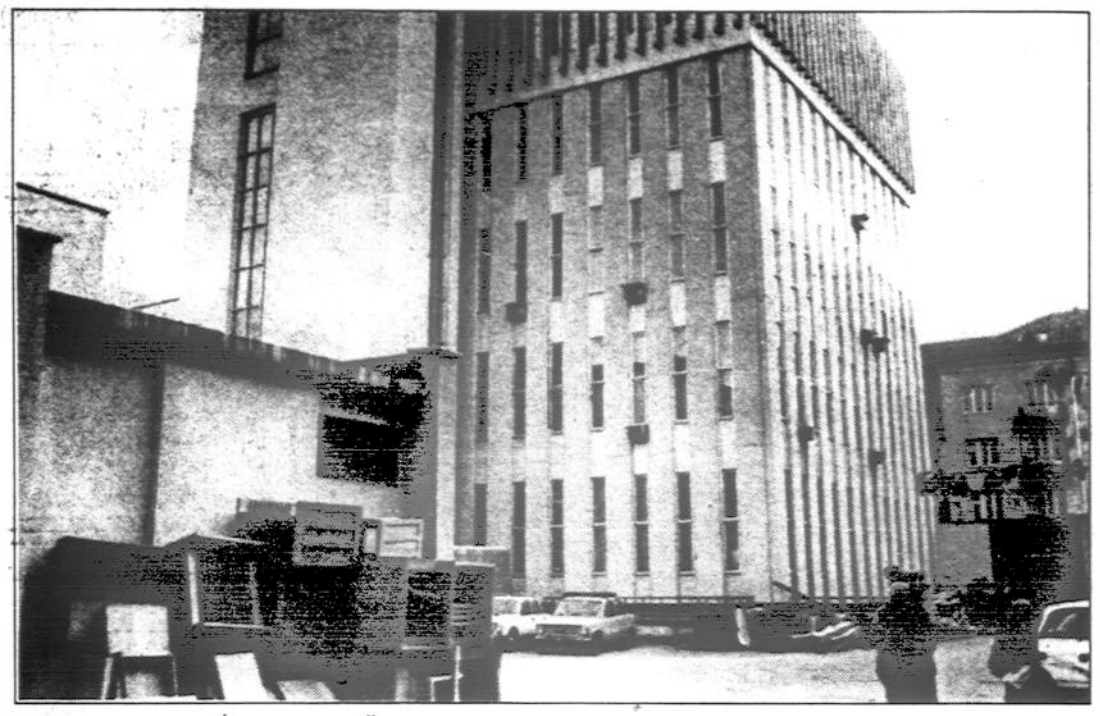

Buvusių KGB rūmų pastatas. Čia buvo įrengtos elektroninio sekimo sistemos, klausymosi telefoninių pokalbių. Šalia matosi nebenaudojamos KGB spaustuvės išmestos dalys ir reikmenys.
Viktoro Kapočiaus nuotrauka

"Išėjimas iš komunizmo truks tiek pat, kiek tęsėsi komunizmo sistema"

- tvirtina žinomas lenkų kilmės JAV politologas Zbignev Brzezinsky

Jo straipsnį spausdina lenkų savaitraštis "Polityka". Jis išskiria tris pokomunistinių permainų tarpsnius.

Trys permainų tarpsniai

Pirmasis - tęsis nuo vienerių iki penkerių metų, kurio politinis tikslas yra permainos, o ekonominis - stabilizacija. Pagrindinė šio tarpsnio politika - demokratijos pagrindų sukūrimas, laisva spauda, vienpartinės sistemos pabaiga, vardan reformų įžanginė demokratinė koalicija. Ekonomikoje nutraukiama kainų kontrolė ir subsidijos, baigiasi kolektyvizacija, prasideda atsitiktinis privatizavimas. Vakarų šalys šiuo metu padeda stabilizuoti vietos valiutą ir suteikia kreditus.

Antrasis - kurio trukmė nuo trijų iki dešimtis metų. Politinis tikslas - nuo permainų pereiti prie stabilizacijos. Ekonominis tikslas - pereiti nuo stabilizacijos prie transformacijos. Pagrindinė šio tarpsnio politika - nauja konstitucija ir rinkimų įstatymas, rinkimai, savivaldybių decentralizacija, stabili demokratinė koalicija, naujo politinio elito atsiradimas. Ekonomikoje įvedama bankų sistema, baigiama mažoji ir vidurinė privatizacija, demonopolizacija, atsiranda nauja ekonominė klasė. Tuo metu galima Vakarų parama: kreditai, infrastruktūrai pertvarkyti, techninė parama ir valdymo pertvarkymas, užsienio investicijų pradžia, įsileidimas į rinką.

Trečiasis tarpsnis gali trukti nuo penkių iki penkiolikos ir daugiau metų. Jos politinis tikslas - konsolidacija, ekonominis - pastovus ūkio vystymasis. Politikoje formuojasi pastovios politinės partijos, nusistovi demokratinė politinė kultūra. Ekonomikoje vyksta visuotinė privatizacija, susikuria kapitalistinis lobis, atsiranda versliininkystės kultūra. Vakarų parama pasireiškia didelėmis užsienio investicijomis, įsijungiama į pagrindines Vakarų Europos struktūras - NATO, Europos sąjungą ir t. .t.

Per didelės ir naivios viltys

Pasak Z. Brzezinsky, pirmoji išvada, kurią galima padaryti stebint pokomunistines šalis Rytų ir Vidurio Europoje bei buvusias SSRS respublikas yra ta, jog abiejų pusių - buvusių komunistinių šalių ir Vakarų Europos viltys buvo pernelyg didelės ir naivios. Vieni laukė "manos iš dangaus", kiti neįvertino sisteminio būtinų reformų sudėtingumų, nomenklatūros pasipriešinimo bei paties proceso ilgumo. Antra vertus, ne visos buvusios komunistinės šalys yra tame pačiame tarpsnyje, kaip ir nevienodi vykstančių permainų tempai. Demokratinė politinė santarvė ir efektyvi politinė raida lemia pirmojo tarpsnio sėkmingą užbaigimą. Tuo metu, kai pasiekiamas antrasis tarpsnis, visuomenės entuziazmas gęsta, o nusivylimas stiprėja. Todėl daug kas priklauso nuo demokratinių procesų lankstumo ir gyvybingumo.

Vakarų parama gyvybiškai reikalinga pirmajame permainų etape. Iš esmės žymi Vakarų parama yra būtina, jeigu norima, kad pirmasis tarpsnis baigtųsi sėkmingai. Po pirmojo laikotarpio ši parama nėra tokia svarbi, tuo tarpu įėjimas į Vakarų rinką ir užsienio investicijos įgauna vis daugiau reikšmės.

Kokie šalių pasiekimai

Ar visos buvusios komunistinės šalys eina nepavojingu keliu, turi galimybę tapti pliuralistinėmis, demokratinėmis valstybėmis? Pabandysiu jas padalinti į atskiras kategorijas.

Pirmąją sudaro šalys, kurių ateitis iš esmės teigiama ir kurios iš demokratinių permainų kelio gali pasukti tik nenumatytais atvejais. Šiai kategorijai priklauso Lenkija, Čekija, Vengrija, Latvija, Slovėnija, Estija. Pirmosios trys turi galimybę tapti NATO ir Europos sąjungos narėmis per dešimt metų, o gal net šio amžiaus pabaigoje.

Antrajai kategorijai, kurių ateitis taip pat pozityvi, tačiau jos mažiau atsparios politiškai ir ekonomiškai, priklauso Slovakija, Kroatija, Bulgarija, Rumunija, Lietuva, Kirgizija ir Turkmėnija. Kai kurios iš jų - Lietuva ir Bulgarija - artėja prie antrosios fazės.

Trečiajai kategorijai priklauso valstybės, kurių politinė ir ekonominė ateitis per artimiausius dešimt metų greičiausiai neišsispręs. Pirmiausia tai Rusija, po jos eitų Ukraina, Baltarusija, Armėnija, Azerbaidžanas, Kazachstanas ir Uzbekija. Galiausiai ketvirtajai kategorijai priklauso šalys, kurių ateitis dėl įvairių priežasčių labai miglota. Tai - Serbija, Makedonija, Bosnija, Moldova ir Tadžikija.

Manau, jog pokomunistiniai pertvarkymai užims tiek pat laiko, kiek tęsėsi pats komunizmas - tvirtina Zbigniew Brzezinsky spalio 29 d. lenkų savaitraštyje "Polityka".

(Perspaudinta iš "Kauno laikas")

St. Petersburg, FL

Kūčių vakarienę gruodžio 24 d. rengia Lietuvių Klubas. Programą atliks Klubo choras. Vakarienę sutiko paruošti Lietuvos Dukterys, vadovaujamos E. Purtulienės.

Naujų Metų sutikimą Klubo valdyba rengia gruodžio 31 d. abiejose salėse. Šokiams gros "Lorelei" orkestras.

Lietuvos Dukterų prieškalėdinis pabendravimas ir susirinkimas įvyks gruodžio 14 d. Lietuvių Klubo mažojoje salėje.

Apie Kazimierą Palčiauską, St. Petersburge gyvenusį ir mirusį skautininką ir visuomenininką, Akademinio Skautų Sąjūdžio Vydūno Fondas išleido knygą. Ją redagavo Antanas Dundzila. Klubo Kultūrinių popiečių ratelis gruodžio 16 d. klubo mažojoje salėje rengia lietuviškosios visuomenės supažindinimą su šia knyga. Knygos apžvalgą padarys kun. dr. Eugenijus Gerulis.

Madų paroda, ruošiama Lietuvos Dukterų draugijos, įvyks per metinį draugijos renginį 1995 m. sausio 26 d.

Solistės Virginijos Bruožytės-Muliolienės koncertą lapkričio 3 d. surengė Lietuvių Fondo St. Petersburg atstovė Janina Gerdvilienė. Solistei akompanavo Margareth Douglas. Solistė yra gimusi Australijoje, dabar gyvena Clevelande. Ji dainuoja Clevelando Lyric operoje. Jos balsas žavėjo dalyvius. Programą sudarė harmonizuotos lietuvių liaudies dainos ir operų arijos.

LB St. Petersburg apylinkė lapkričio 18 d. surengė šaunų rudens pokylį. Šokiams grojo "Lorelei" orkestras. Programą atliko veteranų tautinių šokių grupė "Audra", vadovaujama Kleofos Gaižauskienės, ir Moterų "Kvartetas", akompanuojant muz. A. Jurgučiui. Šiais metais LB apylinkei vadovauja Klemas Jurgėla.

Prel. Kazimieras Vasiliauskas, Sibiro tremtinys, o dabar Vilniaus arkikatedros klebonas ir Vilniaus Kunigų Seminarijos rektorius, lydimas Gintaro Karoso, lapkričio 18 d. atvyko į St. Petersburgą. Šv. Vardo bažnyčioje pasakė įdomų pamokslą, o Klubo salėje po pietų gausiems dalyviams parodė filmą iš Sibiro, kur jis dešimt metų kalėjo ir dirbo anglių kasyklose.

L.Ž.K.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Popiežius padėjo sugriauti Berlyno sieną

(atkelta iš 1 psl.)

gali įvertinti dvasinę ir moralinę įtaką", nors "akivaizdu, kad daug yra žmonių, jautrių Katalikų Bažnyčios balsui", ką rodo ir tas faktas, kad popiežiaus Jono Pauliaus II knyga "Peržengiant vilties slenkstį" išversta jau į 21 kalbą ir ketinama vienu metu išleisti 35 šalyse 20 milijonų egzempliorių tiražu. Kalbėdamas toliau jis pažymėjo, kad Popiežius šiandien turi didelį moralinį autoritetą. "Šiandieniniame pasaulyje daugelis pripažįsta, kad Šv. Tėvas yra balsas tų žmonių, kurių niekas neklauso. Ir tik nedaugelis to nepripažįsta".

Paklaustas apie Vatikano atstovautą politiką JT konferencijoje Kaire, arkivyskupas J. M. Garcia pažymėjo, jog skirtingai, negu tvirtina kai kuros masinės informacijos priemonės, "Vatikano delegacija Kaire nesulaukė vien tik pasipriešinimo". Būta ir gausaus pritarimo, kurio užteko, "kad būtų galima pakeisti daugelį pradinių tekstų". Nuncijaus teigimu, "nesąmonė ignoruoti šeimą kaip normalių vyro ir moters santykių aplinką". Jis kritikavo, kad konferencija apie demografiją ir išsivystymą "praktiškai paneigė antrąją - apie žmonijos išsivystymą - temą". Veidmainiška, arkivyskupo žodžiais, ignoruoti faktą, kd išsivystymą stabdo ne tik didėjantis žmonijos prieaugis, bet dar labiau neteisingas žemės resursų paskirstymas. Toliau Šventojo Sosto nuncijus pavadino abortą eutanazijos ir eugenikos precedentu. "Šiuos du monstrus", - sakė jis, - "prieš 50 metų užsiaugino naciai, ir kvaila, kad kai kurie kovojantys prieš fašizmą vėl remia panašius dalykus". "Tai vienas iš absurdiškiausių prieštaravimų, kurį šiandien yra paskleidę kai kurie ideologai", - pabrėžė arkivyskupas. Jo teigimu, Vatikano delegacijai Kairo konferencijoje pavyko apginti dvi pagrindines amžinąsias vertybes: gyvybę ir šeimą.

Kalbėdamas apie Šventojo Sosto ir Lietuvos santykius, arkivyskupas J. M. Garcia pažymėjo, jog jie visada buvo geri. Jis priminė, kad net sovietų okupacijos metais Vatikanas pripažino Lietuvos nepriklausomybę. Nuncijaus žodžiais, "kartu su JAV Vatikanas buvo vienintelis tarptautinis teisinis subjektas, pripažįstantis "laisvos Lietuvos" atstovus kaip vienintelius lietuvių tautos atstovus". Vatikano radijas visada ruošdavęs laidas lietuvių kalba. Jis taip pat paminėjo Popiežiaus vizitą į Lietuvą ir Lietuvos prezidento kelionę į Vatikaną lapkričio mėnesį. Arkivyskupas palinkėjo, kad "ši draugystė klestėtų, būtų solidi ir aktyvi". Lietuviams jis palinkėjo, kad "jų Tėvynė visada būtų laisvės, tikėjimo, brolišKumo ir taikos erdvė, per amžius išsilaisvinusi iš antagonizmo, baimės,prievartos ir vergovės" Interviu pradžioje Šventojo Sosto nuncijus arkivyskupas J. M. Garcia kritikavo "Respublikos" dienraštį ir prisipažino esąs nustebintas dienraščio pageidavimo viešai su juo pasikalbėti. "Man svetimas Jūsų dienraščio stilius. Skiriasi mūsų mintys ir skoniai. Jūsų dienraštyje rašoma paviršutiniškai, o temos, kurias tikintieji laiko šventomis, kartais pristatomos nepagarbiai", - sakė jis.

VRLS

Lietuvoje

-- Gynybos ir nacionalinio saugumo ekspertai iš Vokietijos, Suomijos ir Didžiosios Britanijos dalyvavo pasitarime Europos centre (20 km nuo Vilniaus) - čia kalbėtasi apie karinį tranzitą per Lietuvos teritoriją. Pasak Lietuvos užsienio reikalų ministerijos, "ekspertai tiesiog susipažįsta su NATO ir Lietuvos požiūriu į šią problemą". Sakoma, kad užsienio ekspertai neabejoja dėl tranzitinio susitarimo su Rusija reikalingumo. Nuomonės nevienodos: spalio 1 d. konservatoriai priėmė rezoliuciją, kurioje susitarimas su Rusija dėl karinio tranzito per Lietuvą vertinamas kaip asmeninis ir kolektyvinis nusižengimas "su visomis iš to kylančiomis teisinėmis pasekmėmis".

-- Aktyvindama kovą su kontrabanda, skatindama kontrolės institucijų darbuotojus ir Lietuvos piliečius, Lietuvos vyriausybė nutarė nuo gruodžio 1 d. leisti panaudoti 40% lėšų, surinktų už realizuotą konfiskuotą turtą.

-- Agentūra "Factum" prie Lietuvos kultūros fondo į "Lietuvos rekordų knyga" įregistravo dar vieną rekordą 6.5 kilogramo svorio ir 65 centimetrų akščio pašarinį runkelį. Šiais sausringais metais jis užaugo plungiškės Danutės Monstavičienės darže. Šis šakniavaisis yra 29 centimetrais aukštesnis už 1993 m. agronomės Elzės Lukošiūnienės Kelmės rajono Budraičių kaime išaugintą taip pat 6.5 kilogramo pašarinį runkelį.

Buvusiuose KGB rūmuose Vilniuje įrengtas muziejus, kuriame kaip vieni iš eksponatų demonstruojami maišai su specialiomis mašinomis sukarpytais KGB dokumentais.
Viktoro Kapočiaus nuotrauka

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150

- TAI MŪSŲ VIENINTĖLĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLASTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year $30.00. Single copy $1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Mielieji "Darbininko" skaitytojai,

Šią savaitę išsiuntinėjome prenumeratoriams gražų spalvotą 1995 metų kalendorių. Tame pačiame voke yra įdėtas ir "Darbininko" administratoriaus Tėv. Pranciškaus Giedgaudo, OFM, laiškas - kreipimasis į skaitytojus, prašant:

1. pratęsti prenumeratą ateinantiems metams;
2. skolingų prenumeratorių už praėjusius metus atsilyginti;
3. paramos laikraščio išlaikymui. Nors tos paramos labai reikėjo ir reikia, tačiau per visus metus jos neprašėme, kad skaitytojams neįkyrėtume. Šis yra pirmasis ir paskutinis prašymas paramos per visus 1994 metus.

Čia išskirtinai norime kreiptis į visas lietuviškas organizacijas, Fondus, sąjungas, korporacijas, mažesnius organizacinius vienetus prašydami nors kartą metuose paremti "Darbininką". Laikraštyje talpinamos įvairios žinios iš lietuvių organizacijų veikimo.

Pakartojame laišką, kurį visi skaitytojai gaus drauge su kalendoriumi:

Gerb. "Darbininko" Rėmėjai ir Rėmėjos,

Sveikindami artėjančių Kalėdų ir Naujųjų Metų proga, siunčiame Jums 1995 metų spalvotą sieninį "Darbininko" kalendorių, linkėdami, kad ateinantieji metai Jums būtų sėkmingi, sveiki ir pilni Dievo palaimos.

Lietuva jau laisva, tačiau lietuviško laikraščio svarba mūsų gyvenime nesumažėjo. Mūsų Tėvynėje vis dar bandoma nuslopinti laisvosios spaudos žodį ir ekonominėmis priemonėmis, ir net kriminaliniais veiksmais. "Darbininkas" nori ir toliau pasilikti laisvojo lietuviško žodžio garantu ir kelrodžiu: jis, kaip iki šiol, kels dvasinės ir tautinės gyvybės reikalus. Tauta liks gyva, kol jos kalba bus gyva ir laisva.

Laikraščio leidimas kasmet sunkėja. Žinome, kaip mūsų gyvenime viskas brangsta, kainos kyla. Todėl prašome mielus skaitytojus suprasti mūsų - laikraščio leidėjų padėtį ir paremti laikraščio leidimą atskira auka. Neprašėme ištisus metus, bet dabar drįstame kreiptis į Jus, nes mums paramos tikrai reikia. Tik skaitytojų šio reikalo supratimo ir dosnumo dėka "Darbininkas" pajėgs ir toliau tarnauti mūsų lietuvių išeivijai Amerikoje.

Tikėdamiesi ir ateityje sulaukti to paties lietuviško nuoširdumo, kurio iki šiol "Darbininkas" nestokojo, pridedame prie kalendoriaus ir šį laiškutį, prašydami atsilyginti už prenumeratą (jeigu dar to nesate padarę) ir paramos, kad "Darbininkas" dar ilgus metus lankytų Jūsų namus. O būtų ypač mielas mūsų pastangų įvertinimas, jeigu jūs užsakytumėte "Darbininką" savo jaunimui, artimiesiems, draugams ar pažįstamiems, kurie jo neprenumeruoja. Labai laukiame naujų skaitytojų.

Nuoširdžiai prašome su čekiu grąžinti atkarpėlę ir pasinaudoti pridėtu vokeliu.

Su pagarba, - Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM
"Darbininko" administratorius

Administratoriaus laiškas nusako "Darbininko" ateities siekius.

Prie laiško pridėta atkarpėlė, kurią užpildžius su čekiu prašome grąžinti pridėtame vokelyje. Prieš užpildant atkarpėlę, reikia pasitikrinti savo prenumeratos pasibaigimo datą. Ji atspausdinta Jūsų adreso lipinuko dešinėje pusėje. Atkarpėlėje prašome užpildyti tik tuos metus, už kuriuos esate skolingi ir už kuriuos užmokate.

Pirmoji lituanistikos švietimo konferencija

Rima Marija Girnius

Putnam, CT, lapkričio pradžioje įvyko Atlanto pakraščio lituanistikos švietimo pirmoji darbo konferencija, kurios programoje buvo numatytos šios paskaitos ir užsėmimai: "Kūrybingas mąstymas" - dr. E. Vaišnienė; "Lietuviškos dainos, rateliai, žaidimai" - G. ir A. Kupčinskai; "Literatūros pamoka - poezijos nagrinėjimas" - Z. Krukonienė; "Lietuvos istorijos dėstymas" - M. Girniuvienė; "Kokia yra tikra lietuvių kalba" - M. Stankus - Saulaitis; "Kas turėtų būti mokoma lietuviškoje mokykloje ir kaip tai daryti"- J. Stirbienė; "Lituanistinių mokyklų ateitis" - diskusijos.

Štai keletas įdomesnių minčių ir pasiūlymų iš skaitytų pranešimų ir diskusijų.

Dr. Elona Vaišnienė pateikė auditorijai dvigubos moters portretą - dvigubos todėl, kad joje galima įžiūrėti ir seną raganą ir jauną elegantišką moterį - priklausomai nuo to, kurią portreto dalį esi matęs anksčiau. Štai dr. E. Vaišnienės interpretacija pateiktam portretui ir gyvenimui:

Nieko naujo neišmoksi, jei tik pats kalbi. Reikia mokėti ir kitų klausytis. Realybę mes matome pagal tai, ką jau esame matę anksčiau. Dažnai žmogus muša galvą į sieną, sakydamas, kad teisybė yra viena ir būtinai - jo teisybė. O galima tematyti tik dalį teisybės... Kai kietai ir užtikrintai šaukiame "mano teisybė"! mes dažniausiai matome tik vieną nupieštą moterį. Žmogus, kuris mato tik dalį - neklysta, tačiau yra daug daugiau nei jis mato... Panašiai atsitiko ir su "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" I-uoju tomu: kai kurie žmonės šioje situacijoje matė net ne vieną iš moterų (kaip šiame portrete), o tik kailinius arba tik... dalį plunksnos... Ką mes matome, priklauso nuo to, iš kur atėjome. Ir jei mes norėsime, pasistengsime ir skirsime tam daugiau laiko - tai atsiras daugiau galimybių žiūrėti ir matyti. Reikia daugiau susitikti, bendrauti su žmonėmis, ir ne tik su panašiais į save - tuo save tik nuskurdiname ir apribojame. Norint vystyti savo kūrybingumą, reikia perkelti save į kitas aplinkybes, dažnai net sau nepatogias; reikia susitikti su žmonėmis, kurių gal net nemėgsti, ir klausti jų nuomonės... Ir tą nuomonę išgirsti... kad gyvenimas taptų įvairesnis, reikia pamatyti dalykus iš kito taško.

Jūratė Stirbienė, specialiosios pedagogikos atstovė:

Normaliam vaikui, kad jis įsimintų, norimą dalyką reikia kartoti 12 kartų, lėtesnio vystymosi vaikui - 32 kartus, vaikui su kognityvine negalia - net 80 kartų. Mūsų lietuviukai vaikai Amerikoje yra normalūs, bet jie auga lietuviškai nenormalioje aplinkoje. Todėl pakartoti 12 kartų lietuviškus įsimintinus dalykus jiems nepakanka, ko pilnai pakaktų, jeigu jie gyventų Lietuvoje - čia gyvenantiems tai reikia daryti dažniau.

Visi mes turime savo šaknis, tačiau reikia jas nuolat laistyti - tai yra su lietuvių kalba Amerikoje gimusiems lietuvių vaikams. Kad mūsų vaikai ja kalbėtų, būtini du faktoriai: 1. Vaikas turi tikėti, kad jam pasiseks. 2. Vaikai turi save įsivaizduoti lietuvių bendruomenės nariais.

Reikalinga panaudoti tai, ką vaikas jau turi patirtye - panaudoti vaiko žinių bazę. Vaiką reikia išjudinti, kalbant apie jam žinomus ir suprantamus dalykus - futbolą, Kalėdas ir pan. Vaikas dažnai būna nuleidęs savo emocinį filtrą - jau nereikalinga lietuvių kalba, kai puikiausiai galima susikalbėti angliškai. Vaiko emociniam filtrui pakelti naudojama:

1. Sugestopedija, t. y. kai kalbos mokoma ramioje aplinkoje, grojant muzikai, ne klasėje, kur visuomet tvyro nepasisekimo baimė. 2. Negalima prievarta versti vaiko kalbėti lietuviškai - prievarta visuomet duoda atvirkščią rezultatą, o ypač jei dar panaudojamas ir žeminimo faktorius.

JAV LB Švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė tariasi su Bostono lituanistinės mokyklos trečio skyriaus mokytoja Rima Marija Girniuviene. R. Kubiliūtės nuotrauka

Bostono lituanistinės mokyklos pirmo skyriaus mokinukai deklamuoja eilėraštuką svečiams. R. Kubiliūtės nuotrauka

Komunikavimas turi savo uždarą ciklą:

Jei norime, kad mūsų vaikai kalbėtų lietuviškai, komunikacijos ciklas turi būti sveikas: reikia žodyno ir komunikuojamų dalykų suvokimo; ta kalba turi būti reikšminga ir naudinga vaikui; ciklas turi išsijudinti be suaugusiųjų pagalbos - tai įgalina vartotoją (vaiką) ta kalba kalbėti.

Kaip turėtų būti mokoma: a) vartoti visus mokymo modalumus (vaizdas, fizinis judėjimas); b) vartoti reikšmingą, realią medžiagą; c) taikyti kai kurias raktines kalbos dalis, kad užtikrintume pamatus; d) "atakuoti" visas bazės dalis - t. y. tėvai, kita aplinka ir t. t.

Pasiūlymai: 1. Reikalinga eksperimentinė programa ir specialus vadovėlis mokytojams; 2. Seminarai mokytojams, kaip vadovėliu naudotis; 3. Parama šiai eksperimentinei programai; 4. Bendros stovyklos vaikams, į kurias suvažiuotų vaikai ir mokytojai iš Amerikos ir Lietuvos.

Marija Stankus - Saulaitis:

Kuri yra tikroji lietuvių kalba - kuria kalba čia (Amerikoje) ar ten (Lietuvoje), nes jos skiriasi? Kuo daugiau yra tam tikra kalba kalbančiųjų, tuo neišvengiamesnis ir greitesnis yra tos kalbos keitimasis. Tai vykti įgalina sąlygos, aplinka, kitų kalbų įtaka. Kalbą keičia ir vaikai. Kalba yra svarbi tiek, kiek yra svarbūs ją kalbą žmonės. Jeigu imtume požiūrį į kalbos keitimąsi - lingvistiškai tai neutralu, teigiama, bet įsimaišo (čia - trukdo keistis) patriotiniai dalykai.

Lietuvoje tiek intonacijai, tiek žodynui turi įtakos rusų kalba, o čia - anglų. Dabar ir Lietuvoje įtaką daro grubiausi vertimai iš anglų kalbos.

(nukelta į 5 psl.)

Lietuvos dienoraštis 1944 - 1994

Alfonsas Nakas

13

Į klausimą, kada galiu tikėtis, atsakė, kad pirma proga, kai keliaus diplomatinis kurjeris, nes paštu pasų nesiunčią, kad nedingtų.

Man labai, labai patiko, kad "pasas atiduotas gamybai". Su mano aiškiausiais įrodymais, kad Lietuvoje gyvenau iki 1944 liepos 19-tos, paso "gamybai" tereikėjo vienos mašininkės, ar raštininkės, kaip metrikų archyve (jeigu įrašai daromi plunksną pasidažant) 15-kos minučių ir dar valandos pagulėjimo ant kokio "načalninko" stalo, kol teiksis pasirašyti.

Į Sunny Hills grįžau rugpjūčio 4. Rugpjūčio 30 atėjo laiškas, kad pasas jau atskridęs Amerikon. Tik ne į Lietuvos ambasadą Washingtone, kaip tvirtai susitarėm su Tania, bet į Generalinį konsulatą New Yorke. Konsulas Arnoldas Milukas už pasą paprašė 38 USD, jeigu Lietuvoje neužsimokėjau. Kas pasą Lietuvoje atsiėmė, sakė, mokėję 12 litų, ne 152 litus. Ką gi, rugsėjo 1-ą, 38 dol. čekį išsiunčiau. Kadangi konsulo laiškas buvo be "zip-code", pabijojęs, kad pasas nedingtų, nusiunčiau ir sau adresuotą voką su 52 centų p. ženklais.

Pasas atėjo rugsėjo 10. Jo 32 pusl. padėjau parašą. Pasas elegantiškas, tamsiai žaliais viršeliais, lašas lašan JAV "pasporto" dydžio. Man nepatinka tik įrašas, kad gimiau Rokiškyje, kai visur gimimo vieta žymiu Rudžius. Kamajų valsčių ir Rudžius pasų "gamintojai" ignoravo.

Tokia vieno paso gavimo istorija. Esu patenkintas, kad parašą Lietuvos pilietybei atgauti Tanios kabinete padėjau lygiai po 50 išeivystės metų. Kaip prasmingiau galėjau 1994 liepos 19-ą pažymėti?...

Liūdna Juliaus Balčino istorija

Eilėje pasimatymo su Tania belaukiant, tarpdury pasirodė invalido kėdė ant ratų. Kėdėje, atsilošęs sėdėjo žilas, perkreiptu, skausmingu veidu žmogus. Kėdę stūmė gal 25 ar 30 metų vyras. Panašaus amžiaus kitas vyras ir moteris kėdę supo iš abiejų šonų. Moteris invalidą nuolat girdė iš litrinio butelio, kaip vėliau sužinojau, grynu vandeniu.

Tonia invalidą priėmė be eilės, nutraukusi interviu su ten esančiu klientu. Mes, keliolika žmonių už durų, stebėjome, kaip vyko apklausinėjimas. Matėme, kad už invalidą kalbėjo jį atvežusieji. Ir vis girdė, vis girdė vandeniu.

Tarp laukiančiųjų tuo tarpu buvau vienintelis iš užjūrių. Sunkaus ligonio atvežimas apklausai man atrodė kažkas neįsivaizduojamo. Laikiau tai biurokratijos sadistišku veiksmu ir garsiai tai reiškiau. Piktinosi ir vietiniai, bet ne taip smarkiai. Bent keli žinojo atsitikimų, kad kokių dokumentų tvarkyti veža beveik mirštančius, tiesiai iš ligoninės.

Kaip su mumis visais, ir su invalidu tarnautojos Tanios susitikimas užsitęsė apie 10 minučių, gal kiek ilgiau. Jį išvežus, už pusvalandžio buvo mano eilė. Pažadą pasui gavęs, kiek praslinksmėjęs, įstaigą palikau. Mano nustebimui, automobilių parke, gal 80 laipsnių F kaitroj, invalidą radau vežimėly - kėdėje sėdintį šalia automobilio. Kai užkalbinau, vienas iš jaunų palydovų paaiškino, kad moteris nubėgusi ieškoti vandens, prieš kelionę butelius prisipildyti.

- Prieš kelionę? Iš kur šį žmogų atvežėte? - paklausiau.

- Mes iš Žemaitijos, tauragiškiai, - pradėjo pasakoti palydovas. - Čia mano žmonos dėdė... Julius Balčinas. Jis iš Amerikos...

- Iš Amerikos? Iš kokio miesto, gal iš Chicagos? Aš irgi iš Amerikos, tai ir noriu žinoti, - aiškinausi jam.

- Jis iš Rochesterio, New Yorko valstijos. Gal nežinote, jeigu jūs iš Chicagos...

Paaiškinau jam, kad nesu iš Chicagos, nei iš Rochesterio, bet tą miestą žinau ir pažįstu jo keletą žmonių.

Dabar jaunasis vyras pasisakė esąs Vytautas Uksas, ligonio dukterėčios vyras. Moteris, nuėjusi ieškoti vandens, esanti jo žmona, o antrasis vyras, gerai nenugirdau, jo ar jos brolis.

Apie nelaimingąjį papasakojo ir Amerikos spaudai pakankamai sensacingą istoriją. Julius Balčinas, gimęs 1921 metais, daug metų gyvenąs ir dirbąs Rochesteryje. Į Lietuvą sugrįžęs 1993 liepos 23. Kaip pensininkas, norėjęs netoli savo gimtinės, Tauragės rajone, apsigyventi. Po rūbais, ant krūtinės, turėjęs apie 15,000 dolerių grynais pinigais. Lietuvon grįžęs, jau negalavęs. Prie jo prisimeilinęs 22 metų recidyvistas Rimas Jonikas, kuris Juliui Balčinui suvaidinęs labai dorą, pamaldų jaunuolį. Jonikas pinigus išviliojęs ir kažkur paslėpęs. Nuo to smūgio Julius gavęs insultą. Esąs stipriai suparalyžiuotas. Jonikui iškelta byla ir netrukus būsiąs teismas, bet pagrobtų pinigų niekas neranda.

Julius Balčinas, be cento, gyvenąs su sesers dukters šeima, "nei gyvas, nei miręs". Rochestery jam priklausanti pensija iš darbovietės (Vyt. Uksas man negalėjo pasakyti, kokia buvo darbovietė). Bet kai visos tos nelaimės, apiplėšimas ir insultas ištiko, pensijos iš Amerikos išsirūpinimas sustojo. Lietuvos paso iki šiol irgi neturi. Bandė su Vilnium susirašinėti, bandė patys, giminaičiai, pasą išrūpinti. Veltui. Pareikalavę Vilniaus biurokratai, kad tapatybę įrodytų pats atvažiavęs.

- Nežmoniška! - sušukau.

- Taip, nežmoniška. Ir mes taip manome, Bet ką gali daryti? Atvežėme

(nukelta į 4 psl.)

1994 m. liepos 19 d. Julius Balčinas atvežtas į Vilniaus Pasų rūmus. Už jo kairėje stovi sesers svainis Vytautas Uksas, dešinėje - kitas giminaitis.

Aplink pasaulį

❒ Estija ruošiasi nustatyti naują energijos importo politiką, jeigu Rusija nutrauktų energijos tiekimą, - lapkričio 29 d. pranešė Mart Motus iš Estijos Mokslų Akademijos. Nuo ateinančiųjų metų sausio 1 d. Energijos Centras nagrinės Estijos pasiūlymus, kaip organizuoti skubų naftos bei dujų importą į Estiją, jeigu Rusija nutrauktų jų tiekimą. Motus kalbėjo Londone Reuters agentūrai, kad Estija gali padidinti naftos importą iš tarptautinių rinkų, jeigu rusija dėl kokios nors priežasties sumažins naftos ir dujų eksportą į Estiją.

❒ Texaco ir Norsk Hydro lapkričio 29 d. New Yroke pareiškė, kad jie pasirašė susitarimą, pagal kurį bus kuriamos bendros įmonės, kurios pardavinės naftos produktus Norvegijoje, Danijoje ir Baltijos šalyse.

❒ Rusijos prezidentas Boris Jelcin lapkričio 30 d. įsakė vyriausybei parduoti didžiausios Rusijos televizijos ir radijo kompanijos Ostankino akcijas, 51% jų paliekant valstybės rankose. 49% akcijų bus parduota 12-ai stambių kompanijų ir organizacijų, tame tarpe ITAR-Tass naujienų agentūrai, Menatep, Stoličnij ir Incombank komerciniams bankams, Aeroflot tarptautinių avialinijų kompanijai. Jelcin įsakas įsigaliojo nuo paskelbimo dienos, o pirmoji naujosios kompanijos televizijos transliacijos diena - ateinančių metų vasario 1-oji.

❒ Naujasis Nepalo premjeras - 74-ių metų Nepalo komunistų partijos vadovas Manmohan Adhikari, vairuojantis 30-ies metų senumo valdžiai priklausantį "Mercedes" auomobilį. Adhikari partija per praėjusius rinkimus gavo 88 vietas atstovų rūmuose, turinčiuose 205 vietas. Nepalo karalius lapkričio 29 d. pakvietė komunistus formuoti naująją vyriausybę.

❒ X-ray "Ledo žmogaus" nuotraukos rodo, kad jis kentėjo nuo artrito, keliaudamas Alpėmis prieš 5,000 metų. Jis taip pat turėjo sulaužytus šonkaulius. Šie tyrimai atlikti mumijai, vadinamai "Otzi", nes ji 1991 m. buvo rasta Otzval slėnyje, šiaurės Italijos Alpėse. Manoma, kad mumija-vyras buvo tarp 25 ir 40-ies metų, kai jis mirė.

Paminėtos Juozo Zikaro 50-osios mirties metinės

Lietuvoje lapkričio 10 d. prisimintas ir valstybiniu mastu pagerbtas skulptorius Juozas Zikaras jo mirties 50 metų sukakties proga. Buvo pamaldos Kauno Įgulos bažnyčioje, aplankytas jo gyventas namelis prie Meno mokyklos, Čiurlionio muziejuje surengta jo kūrinių paroda. Taip pat paminėtas ir Panevėžyje, kur skulptorius kurį laiką gyveno. J. Zikaras mirė 1944 m. lapkričio 10 d.

J. Zikaro mirties metinėms paminėti skirtuose renginiuose dalyvavo jo dukra E. Zikaraitė, Lietuvos Respublikos Prezidentas A. Brazauskas, Kauno miesto vadovai. Padėta gėlių ant skulptoriaus kapo Petrašiūnų kapinėse.

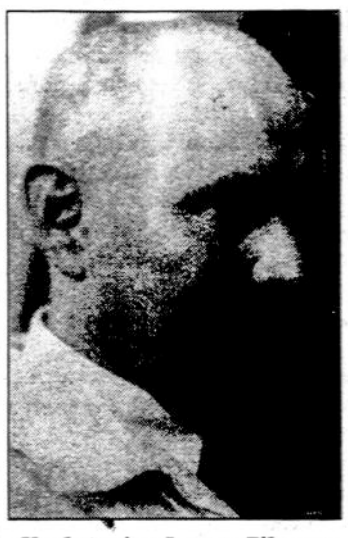

Skulptorius Juozas Zikaras

Laisvės statula. Bronza. 1921 m. Panevėžys.

Juozas Zikaras sukūrė mūsų tautines brangenybes - Laisvės paminklą, Nežinomo kario kapo paminklą, Knygnešį, eilę biustų, kurie stovi Karo muziejaus sodelyje Kaune. Ilgus sovietmečio metus beveik niekas, išskyrus muziejininkus, nežinojo, kad muziejuje saugomi ir J. Zikaro sukurti Lietuvos pinigų modeliai.

Lyg lauko muziejus

Tas sodelis prie Karo muziejaus Kaune yra lyg J. Zikaro kūrinių lauko muziejus - čia stovi jo svarbiausios skulptūros, jo dovana atsikūrusiai nepriklausomai Lietuvai.

Okupacijos metais Laisvės statula buvo nuimta ir pastatyta skulptūrų ir vitražų muziejuje, kuris buvo įrengtas Įgulos bažnyčioje. Nežinomo kario paminklas buvo visai sugriautas, o bronzinės paminklo dalys buvo kažkur paslėptos. Tautos vyrų biustai irgi buvo pašalinti. Tik vienas Knygnešys stovėjo, pridėjęs ranką prie kepurės ir į tolį žvelgdamas.

J. Zikaras sukūrė ir daug metalinių pinigų - monetų. Juos kiekvienas Lietuvos žmogus laikė savo delne, vartė, bet tik labai retas žinojo, kas yra tų pinigų autorius.

Kaimo sūnus

Juozas Zikaras gimė 1881 lapkričio 18 d. Paliukų kaime, Pampėnų vls., Panevėžio apskr. Buvo vienas iš 7 vaikų. Tėvai buvo neturtingi trobelnikai. Tai vaikam teko daug vargti, kol užaugo. Ir Juozukas piemenavo, tarnavo pas svetimus žmones. Jau piemeniu būdamas ėmė drožinėti iš medžio statulėles. Pampėnų katurmetę mokyklą pradėjo lankyti tik 16 metų būdamas. Ją baigė per dvejus metus. Panevėžyje buvo mokytojų seminarijos sargu; pramoko smuiku groti. Kai jo drožinius pamatė rašytoja Gabrielė Petkevičaitė - Bitė, ėmė jį skatinti, kad mokytųsi. Parėmė ir kalbininkas Jonas Jablonskis. 1904 m. Zikaras išvyko mokytis į Vilnių. Lankė Montvilos piešimo kursus vakarais, o dienomis mokėsi Trutnevo meno mokykloje. 1906 m. vasario mėn. išvyk į Petrapilį.

Tuo metu Vilniuje buvo rengiamasi pirmai lietuvių dailės parodai, kurioje su trim skulptūrom dalyvavo ir Juozas Zikaras.

1907 m. pradėjo mokytis Petrapilio dailės skatinimo draugijos mokykloje, 1910 m. išlaikė egzaminus į Petrapilio Dailės akademiją. Tos akademijos mokymo kursą baigė 1915 ir ėmė kurti savo diplominį darbą. Jo baigti nespėjo, nes jį mobilizavo į kariuomenę.

Nors ir neužbaigė diplominio darbo, bet jį išstatė parodoje. Tai buvo jo skulptūra - Motina. Ji buvo gerai įvertinta. Žymusis rusų dailininkas I. J. Riepin pasakė, kad šis dailininkas turi dieviškos ugnies.

1916 m. spalio 24 d. akademijos profesorių taryba, iškvietusi Zikarą iš kariuomenės, įteikė jam skulptoriaus diplomą ir sidabrinį akademijos ženklą.

Grįžta į Lietuvą

Kariuomenėje jis tarnavo iki 1917 m. vasario revoliucijos. Metus gimnazijoje ir realinėje mokykloje dėstė piešimą, skulptūrą, braižybą. Į Lietuvą grįžo 1918 m. Tuoj buvo pakviestas į Panevėžio gimnaziją dėstyti meno dalykų.

Vėliau dėstė ir mokytojų seminarijoje. 1929 m. persikėlė į Kauną ir Meno mokykloje vadovavo skulptūros studijai iki 1940. Tais metais mokykla buvo perorganizuota į taikomosios ir dekoratyvinės dailės institutą, kuriame Zikaras dėstė piešimą.

Sovietam okupavus Lietuvą, jam buvo suteiktas profesoriaus titulas ir pavesta vadovauti skulptūros ir keramikos fakultetui.

Jo skulptūrų stilius

J. Zikaras dailės mokslus baigė tais laikais, kai Petrapilyje klestėjo realizmas. Vakaruose jau buvo įsitvirtinęs modernizmas, o Petrapilyje akademinis realizmas dar buvo neišblėsęs. Zikaras baigė gerą skulptūros mokyklą, turėjo formas. Tai nebuvo sausas akademizmas. Pro jo skulptūros formas matėsi simbolizmas, impresionizmas. Zikaras sukūrė ir antkapinį paminklą M. K. Čiurlioniui.

Laisvės paminklas

Apsigyvenęs Panevėžyje, skulptorius ėmė ruoštis Laisvės statulos kūrybai. Statula yra 3 metrų aukščio (apie 10 pėdų). Dirbo gimnazijos sporto salėje. Ji buvo baigta apie 1921 m. ir išvežta į Berlyną atliedinti iš bronzos.

Atliedinus, atvežta į Kauną. Čia, Karo muziejaus sodelyje, jai buvo pastatytas pjedestalas. Ant pjedestalo šonų buvo bronzos plokštėse įrašyti vardai tų vietovių, kur vyko laisvės karų kautynės. Tos plokštės, atėjus sovietam, pirmiausia ir buvo nuplėštos.

Zikaras neieškojo didingo, kokio didvyrio milžino ar milžinės, kuri savo tvirtom rankom atneša laisvę. Čia pavaizduotas angelas sargas, kuris per sunkiausius ir tamsiausius laikus išvedė Lietuvą iš vergijos, iš baudžiavų ir negandų. Angelas sutrukė vergijos grandines ir atnešė tautai laisvės vėliavą.

Laisvės paminklas buvo atidengtas 1928 m. gegužės 15 d. Tais metais Lietuva šventė nepriklausomybės 10 metų sukaktį, o gegužės 15 tada buvo valstybinė šventė - Seimo diena.

"Knygnešys". Bronza. 1939 m. Kaunas.

Nežinomojo kario kapo eskizas buvo sukurtas 1920 m. Panevėžyje. Jis giliai prasmingas, nes pastatytas iš akmenų, kurie surinkti iš kautynių laukų. Tai lietuvių karių krauju palaistyti akmenys. Tarp akmenų įtvirtinta reikalinga simbolika ir įrašas "Žuvusiems už Lietuvos laisvę 1921".

Take į Nežinomo kario kapą iš abiejų pusių yra eilė biustų, tų vyrų, kurie vienokiu ar kitokiu būdu statė Lietuvą. Tų biustų didesnę dalį sukūrė J. Zikaras.

Kai sodelyje jau ne kartą žydėjo rožės, čiurleno fontanas, apie 1936 pastatytas Zikaro Knygnešys. Čia vaizduojamas vyriškis su maišu ant pečių, ranką pridėjęs prie kepurės, įsižiūrėjęs kažkur į tolį.

Šeima išsiblaškė po pasaulį

Juozas Zikaras turėjo tris sūnus ir dukrą: Vaidutį (mirė 1990 m. vasario 17 New Jersey), Teisutį (mirė 1991 gegužės 10 Australijoje), Vainutį (mirė 1993 m. sausio 22 Woodhavene, NY). Lietuvoje liko tik dukra Alytė ir ji gyvena gimtajame name. Ji buvo dvynukė su Vainučiu.

Sūnų netekimas labai prislėgė skulptorių Juozą Zikarą. Sakoma, kad tai buvo jo mirties priežastis.

Woodhavene, NY, gyvenęs Vainutis sutelkė gana daug tėvo darbų, iš Lietuvos atsivežė bent kelis albumus nuotraukų, kurios vaizduoja skulptoriaus platų meno pasaulį. Dabar šį palikimą globoja našlė Aldona Mikulskytė - Zikarienė. Ji vieną kūrinį, dr. Vinco Kudirkos reljefą, padovanojo prancūzkonų įkurtai A. Galdiko vardo galerijai. Pasitarusi su savo dukra ir sūnumi, norėtų kitus kūrinius įkurdinti Chicagos lietuvių meno galerijoje ar muziejuje.

Skulptoriaus antkapis

Skulptorius J. Zikaras yra palaidotas Kauno kapinėse. Ant jo kapo yra jo paties skulptūra "Sielvartas", sukurtas 1930 Kaune. Ji įspūdingai simbolizuoja ir lietuvių tautos likimą, nes ir visai tautai gyvenimas buvo tik begalinis sielvartas.

Jo sukurti pinigai pasitraukė iš gyvenimo, pateko į numizmatikų kolekcijas, o čia minėtos skulptūros, tie didieji kūriniai, gyvena ir dabar lietuvių tarpe ir kviečia eiti tuo tvirtu lietuvišku keliu, išlaikyti laisvės vėliavą, pagarbiai nusilenkti žuvusiems dėl Lietuvos laivės, ištvermingai nešti naujas simbolinio knygnešio naštas.

(Kas norėtų pamatyti daugiau J. Zikaro kūrinių, prašom aplankyti Aldonos Zikarienės namus. Jos telefonas 718 296 - 0285.)

Paulius Jurkus

Lietuvos dienoraštis 1944 - 1994

(atkelta iš 3 psl.)

per tokius karščius (sakė kiek km į vieną galą, bet neužsirašiau; spėju, kad 300 - 350, tad nemažiau kaip 600 km. dvilinko kelio suparalyžuotam žmogui, nevėsinamam automobily!). Ką mes darysim, jeigu niekas nesutiko iš Vilniaus važiuoti, tapatybės nustatyti? Vandeniu girdom ir girdom. Gal nenumirs...

- Ar galiu apie jūsų dėdės nelaimę parašyti Amerikos lietuvių spaudoje? - klausiu.

- Kaipgi, kaipgi! Rašykite. Būsim dėkingi. Tegu daugelis sužino, kaip čia valdininkai su žmogum elgiasi - ašaru pilnomis akimis kalba Vytautas.

Buvau pasiėmęs fotoaparatą. Maniau nufotografuoti pasų laukiančią minią, jeigu ji būtų didelė ir kaip nors įdomi. Kai su Tania užbaigiau, buvo likę gal 10 žmonių. Tai, gavęs seserėnų leidimą, nufotografavau juos du su Julium. Kol su Vytautu Uksu kalbėjausi, ligonis beveik nereagavo. Paklausiau Vytautą, ar paralyžius atėmęs ligonio kalbą?

- Ne visai. Šiek tiek kalba. Tik neaiškiai. Bet supranta, atrodo, viską...

Prie ligonio prisiartinęs, užkalbinau:

- How are you, Julius? - Julius ištariau "Džiulijus", kad viskas būtų angliškai.

- Thank you, - ir sužiuro į mano veidą. Po keliolikos sekundžių vienas kito stebėjimo, dar pridėjau:

- I wish you a speedy recovery, Julius, and the best of luck!...

- Thank you... thank you very much, - buvo jo skubi reakcija. Taip, nei kalbos, nei sąmonės jis dar nepraradęs. Amerikoje jis veikiausiai išsiropštų iš lovos ir kėdės ant ratų. Bet laisvos Lietuvos respublikos sovietiniai biurokratai jį greitai pribaigs, jeigu dar nepribaigė...

Susitikimai Seimo rūmuose

Seimas, seimo rūmai, seimo nariai. Kodėl Lietuva renkasi slavišką pavadinimą? Ar todėl, kad tai Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės pragaištingos unijos su Lenkija palikimas? Keliu ranką už tarptautinį parlamentą, kurį seimu vadinu per prievartą.

Norėjau į Seimo rūmus patekti užpernai, bet neišėjo. Tik porą kartų aplink juos ekskursavom, apžiūrinėdami suvežtą balastą, rūmams nuo omono žmogžudžių ginti. Dabar rūmus supanti aikštė, rytinėje Neries pakrantėje prie Gedimino prospekto, nuo cemento luitų bei kitokių griozdų beveik visiškai apvalyta.

Kad galėtum į Seimo rūmus įeiti, reikia pažinties su kokiu ten dirbančiu asmeniu. Mano geri pažįstami - Lietuvių Bendruomenės veikėjai Juozas Gaila ir Bronius Nainys. Pastarasis tik svarbių reikalų spiriamas kelioms savaitėms ar kelioms dienoms iš JAV pasimaišo, o J. Gaila ten nuolatinis LB atstovas. LB įstaigai duota patalpa rytinėje rūmų dalyje, antrame aukšte, pažymėta 215 numeriu.

Pirmą kartą Juozui Gailai paskambinau liepos 18, iš Metrikų archyvo su metrikais grįžęs. Klausė, kada noriu užeiti? Norėjau tuojau, apie 14 val. Ir priminiau, kad man pėsčiomis iš Sakalų gatvės tik 15 minučių. Pasakė, kur leidimą pasimatymui pasiimti. Paaiškino, kaip LB būstinę surasti.

Pasirodo, patalpą sudaro du kambariai, tik vienas numeris. Pirmasis kambarėlis ilgas, siauras, su dideliu langu į vakarus. Jame darbuojasi Juozas, kartu su vilniete sekretore Virginija Grybaite, labai malonia, paslaugia mergaite. Kitas kambarys, vidinėmis durimis su pirmuoju sujungtas, su dviem dideliais langais, ir mažiausia dvigubai, gal trigubai už pirmąjį didesnis. Tai lyg salonas. Jame ilgas stalas, kėdėmis apstatytas. Viešnagės metu, labai ilgai, beveik valandą, Br. Nainys kalbėjosi su atėjusiais interesantais. Klausiau Juozo, iš kur jie, iš užjūrių? "Ne, vietiniai, aiškino jis, ateina žmonės su visokiom bėdom dėl nuosavybių nesugrąžinimo, pasiskųsti ant valdžios. Net ir žinodami, kad mes negalime padėti, vistiek išsipasakoja. Ieško moralinės paramos..."

Juozas paklausė, ar noriu aplankyti seimo narių posėdžių salę? Kaip tik Seimas turi sesiją. Kur nenorėjęs! Vaikus Washingtone lankydamas, ne kartą stebėjau JAV kongresininkus posėdžiaujant. O kartą, bene dvi valandas, teko stebėti Australijos parlamento sesiją Canberroje. Norėjau palyginti.

Gerokai klaidžiais koridoriais į Seimą mane nuvedė Virginija. Klausė, iš kur noriu stebėti: žiūrovams skirtoje posėdžių salės dalyje, ar iš storo stiklo siena užtverto balkono, kuriame įtaisyti garsintuvai ir viskas girdisi, kaip ant delno? Pasirinkau balkoną. Kaip daug kur daug ką, ir čia suskaičiavau žmones. Posėdžiavo 52 Seimo atstovai, įskaitant pirmininkaujantį. Svečių ložėse salėje sėdėjo 12, o balkone, šalia manęs, dar jaunas vyras, kuris daug ką žymėjosi bloknote; spėju, kad žurnalistas. Diskutavo sveikatos apdraudos įstatymą (vaje, kaip Amerikoje!). Bent keli linksniavo žodį preambulė (jo nei viename savo DŽ nerandu). Vienas atstovas peikė ruošiamo įstatymo kalbą ir prisikabino prie žodžių "sveikatinimo veikla". Ką tai reiškia, kaip suprasią valstybės piliečiai? Pirmininkas atrėmė: kalbą nustatęs ir rūpestingai patikrinęs Kalbos institutas.

Neilgai sėdėjau, gal 15 - 20 minučių. Jokių aštrumų nepastebėjau. Priešingai, pirmininkas į kiekvieną su patosu kreipėsi tardamas "gerbiamasis Seimo atstove N. N".

Buvau dar nesimatęs su Br. Nainiu ir nebaigęs peržiūrėti užsienio lietuvių spaudos. Grįždamas nebe tuo keliu, kuriuo vedė Virginija, paklydau. Suradau 215 numerį, bet tai buvo pažymėtas kokio atstovo, ar atstovės pavarde. Ant savęs supykęs, iš rūmų išėjau, aikštėje gerai orientuodamasis, nužingsniavau prie tikrojo įėjimo. Vestibiuly sustabdė toks ištyęs flegmatiškas jaunuolis ir pareikalavo leidimo. Jam aiškinau, kad prieš valandą jis mane įleido, leidimą turėjau, bet palikau 215-tam kambary, LB įstaigoje. "Argi neatsimenat manęs, kai aš jus puikiausiai atsimenu"? Ne, jis neatsiminė. Būtų reikėję skambinti J. Gailai. Tuo tarpu, iš vidurio laiptų, atsigręžė matytas barzdotas vyras ir šūktelėjo flegmatikui:

- Praleiskite tą žmogų. Aš jam parodysiu Bendruomenės kambarius.

Atpažinau barzdotąjį. Bet dar lyg abejodamas, paklausiau laiptais link jo palypėjęs:

- Jūs... profesorius Landsbergis?

- Taip. Tas pats, - ir nusigręžęs kopė aukštyn.

- Profesoriau, - balsą pritildęs pratariau, - aš esu Nakas, jūsų vertėjo Amerikoje tėvas...

Dabar jis atsigręžė, paėmė ranką ir ilgai ją kratė. Lipant paaiškinau, kad LB įstaigą, einant šitais laiptais, aš žinau, ten palikau leidimą ir jaunuolis sulaikė. Prof. Vytautas Landsbergis prie LB kambario manęs nepaliko, vedėsi į posėdžių salę, siūlė pasižiūrėti, kaip bus balsuojama už labai svarbų įstatymą. Va, ten, parodęs į publikos ložes, siūlė atsisėsti. Jis nuėjo į savo, Seimo nario, vietą, o aš moviau iš salės, bijodamas, kad vėl nepasiklysčiau...

Ta proga pasigirsiu, kad teko paspausti rankas dar dviejų asmenybių. Pirmasis buvo mūsų vysk. Paulius Baltakis. Jį palabinau skubiai žingsniuojantį į savo vietą Vingio parke, visai prieš Dainų šventės programą. Palabintas žengė link manęs keletą žingsnių, sakė atsimenąs iš susitikimo Sunny Hills ir ištiesė ranką.

Trečioji asmenybė, tai jau antiasmenybė - Vytautas Petkevičius. Iš tolo jo nepaprastas panašumas į prez. A. Brazauską mane suklaidino.

(Bus daugiau)

Philadelphia, PA

Kun. Dr. Juozo J. Anderlonio jubiliejus

Lapkričio 20 d. buvo neeilinė šventė Šv. Jurgio parapijoje Philadelphijoje, PA. Tą sekmadienį parapijos klebonas kun. Juozas Anderlonis šventė 25-rių metų kunigystės jubiliejų.

Šventė prasidėjo mišiomis 3 v. popiet. Bažnyčia buvo gražiai išpuošta ir pilnutėlė žmonių. Prieš mišias parapijos choras pagiedojo porą giesmių ir profesionalų pučiamųjų kvartetas puikiai atliko keletą muzikinių kūrinių. Kai pradėjo eiti procesija altoriaus link, atrodė, kad nebus nė galo: vieni jau buvo prie altoriaus, kiti dar gatvėje. Paskutinis procesijoje atėjo solenizantas. Iš viso mišiose dalyvavo 31 kunigas, jų tarpe 5 prelatai. Tai buvo ne tik Philadelphijos ir apylinkių kunigai, bet buvo suvažiavę iš visos Amerikos. Tai rodo, koks populiarus yra kun. J. Anderlonis. Suvažiavo universitetų kapelionai, direktoriai, kancleriai ir įvairias kitas svarbias pareigas einantieji kunigai. Buvo nemažai ir seselių. Pagrindinis celebrantas buvo kun. J. Anderlonis. Prieš pradėdamas mišias, linksmai visus nuteikė trumpais juokais. Evangeliją apie Kristų Karalių lietuviškai ir angliškai skaitė solenizantas. Skaitė taip įtikinančiai, kad kiekvienas žodis siekė klausytojų širdis. Pamokslą pasakė kun. Michael J. Sheridan, STD, iš Richmond Heights, Missouri, solenizanto mokslo draugas. Pamokslininkas gražiai surišo pamokslą su žodžiais iš evangelijos ir pabrėžė, kokį nepaprastą draugą mes turime danguje. Baigdamas palinkėjo solenizantui sulaukti 50-ties metų jubiliejaus.

Dovanas atnešė Amy, Karie, Tim, Andrew ir Anastasia Anderloniai, visi artimiausi solenizanto giminės. Choras gražiai pagiedojo su visai bažnyčioje esančiais "Sveika Marija" ir solistė Julytė Antanaitis - Kowrak ypač gražiai pagiedojo "Kryžiaus giesmę", labai aiškiai ir taisyklingai ištardama žodžius.

Po mišių kun. J. Anderlonis padėkojo visiems susirinkusiems, chorui ir komitetui, kurie tiek daug dirbo, rengdami šią šventę ir visus pakvietė į banketą, kuris įvyko iškilmingoje salėje Fisher's Tudor House, Bansalem, PA. Svečių iš viso buvo per 300. Pobūvį pravedė kun. Gregory J. Parlante. Invokaciją sukalbėjo prelatas Robert T. Sheeran, STD, vicekancleris Seton Hall universitete, Newark, NJ. Tostą prieš vaišes pakėlė Mr. Thomas J. Anderlonis.

Svečių tarpe buvo daug suvažiavusių Lietuvos Vyčių. Taip pat iš Woodhaveno, NY, atvyko vytė Marytė R. Shalins, laidotuvių namų direktorė ir didelė rėmėja visos lietuviškos veiklos.

Garbės svečius salėje pristatė kun. E. Maclinnis, STD, Šv. Jono seminarijos direktorius Bostone. Banketui baigiantis, solenizantas dar kartą dėkojo visiems už dalyvavimą, dovanas. Suminėdamas pavardėmis, kurie suruošė šį sidabrinį jubiliejų. Reiškė viltį, kad tikėjimas ir draugystė, kuria šiandien visi dalijosi, visus dar labiau suartintų su Viešpačiu, kuris yra mūsų išgelbėtojas ir Karalius.

Šv. Jurgio parapijoj gyvena ir buvęs parapijos klebonas prel. Vito J. Martusevičius, klebonas emeritas, gimęs 1905 m. lapkričio 27 d. Philadelphia, PA, sulaukęs garbingo 89 metų amžiaus. Kun. Anderlonis labai gražiai prelatą globoja, ir nors prelatui sunku vaikščioti, jis šventėje dalyvavo.

Kun. dr. Juozas J. Anderlonis, STD, gimė 1944 m. spalio 1 d. Philadelphijoje, PA. Čia užaugo, išsimokslino ir kur dabar tebegyvena jo artimieji giminės. Į kunigus išventintas 1969 m. gruodžio 19 d. Romoje. Dievo apdovanotas gražbilyste, labai uolus parapijos administratorius ir Lietuvos Vyčių centro valdybos dvasios vadas. Jis jaunas, dar tik 50-ties metų ir dar daug darbų jo laukia ateityje. Tad gausių Dievo malonių ir Ad multos Annos gerbiamam solenizantui.

Ona Barauskienė

Jaunosios Lietuvos radijo ir televizijos vaikų choro dainininkės po pasisekusio koncerto Chicagoje stiprinasi Jaunimo Centro apatinėje salėje. Ed. Šulaičio nuotrauka

Chicagos lietuvių padangėje

Lankėsi jaunimo choras

Iki šiol daugumoje girdėdavome iš Lietuvos atvykusius vyresnio amžiaus menininkus. Susilaukėme ir pačių jauniausiųjų - vaikų choro, kuris koncertavo lapkričio 20 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Visos vietos buvo užimtos.

"Lietuvos radijo ir televizijos choras", kuriam nuo 1992 m. vadovauja jauna muzikė Regina Maleckaitė, davė įdomią programą: daugumoje harmonizuotas lietuvių liaudies dainas ir keletą religinio turinio kūrinių. Programoje buvo 20 kūrinių ir dar trys buvo sudainuoti priedo.

Šis choras turi daug choristų, bet į tolimą kelionę pajudėjo tik 33 mergaitės ir du berniukai.

Kai kuriuos kūrinius fortepionu palydėjo Saulė Krikščiūnaitė. Po programos atlikėjams ir vadovams dėkojo vienas iš rengėjų Vaclovas Momkus, o taip pat trumpą žodį tarė ir dirigentė Regina Maleckaitė.

Pasibaigus koncertui Jaunimo Centro apatinėje salėje buvo vakarienė jauniesiems programos dalyviams, jų vadovams ir palydovams, o tai pat ir Chicagos lietuviams.

Įspūdinga foto paroda

Jau 23-čią kartą buvo surengta kasmetinė lietuvių fotografijos paroda "Čiurlionio" galerijoje Chicagoje. Anksčiau šiose parodose dalyvaudavo tik išeivijos fotografai, o maždaug prieš 5 metus pradėjo gausėti ir tėvynėje gyvenančių tautiečių darbų. Šioje parodoje Lietuvos fotografai jau dominavo. Šių metų tematika: "Skausmas ir liūdesys".

Parodos uždarymui lapkričio 11 d. Jaunimo Cento kavinėje buvo surengta vakaronė su premijų įteikimu. Visos trys pagrindinės premijos buvo paskirtos svečiams iš Lietuvos. Pirmąją premiją buvo atžymėta Snieguolė Michelkevičiūtė, antrąja broliai Černiauskai, trečiąją - fotomenininkas Antanas Sutkus. Garbės pažymėjimą gavo Aldona Kaminskienė iš Chicagos.

Šią parodą bei vakaronę surengė Budrio Lietuvių Fotoarchyvas, kurios vardu kalbėjo Algimantas Kezys. Jis pradžioje parodė skaidrių iš naujai pasirodžiusios jo nuotraukų knygos. Apie šią knygą kalbėjo ir M. A. Jurkutė. Buvo paminėtos dr. Stasio Budrio mirties 10-tosios metinės. Apie šį veiklų tautietį kalbėjo Marija Krauchūnienė. Taip pat buvo parodyta Arvydo Reneckio nufilmuota video juosta, kurioje dr. Milda Budrienė kalba apie pasitraukimą iš Lietuvos ir pirmuosius metus Vokietijoje. Ši išeiviška dalią vaizduojanti juosta pavadinta "Išėjome laisvės ieškoti".

E. Šulaitis

Dr. Milda Budrienė įteikia premijas 23-osios lietuvių foto parodos laimėtojams per jos užbaigimo vakaronę lapkričio 11 d. Jaunimo Centro kavinėje. Dešinėje - tas premijas Lietuvos pažadėjusi nuvežti fotografė iš Vilniaus Džoja Barysaitė. Ed. Šulaičio nuotrauka

Pirmoji lituanistikos švietimo konferencija

(atkelta iš 3 psl.)

Dr. Mirga Girniuvienė, istorijos dėstytoja Bostono lituanistinėje mokykloje:

Lietuvos istorijos dėstymas lituanistinėse mokyklose - tai kova prieš nutautėjimą. Garbinga tautos praeitis padeda formuoti bendrą lietuvišką sąmonę. Tai suvokė ir pradėjo įgyvendinti dar Simonas Daukantas. Dabar Amerikos mokyklose Lietuva pristatoma tik dvidešimtame amžiuje - 1918 m., kai ji atkūrė savo nepriklausomybę. Lyg tai iki tol Lietuva iš viso nebūtų pasaulyje egzistavus ir neturėjusi savos istorijos. Vaikui kyla natūrali abejonė: kokią, reikšmę turi mano tautos istorija pasauliui? Ir nėra taip paprasta į tai atsakyti. Bet tai daryti būtina.

Kaip aš atsakau į šį retorinį klausimą: Lietuva buvo ilgalaikė siena tarp vokiečių ir rusų valstybių. Netgi sunkus 120 metų rusų valdymo laikotarpis padėjo pereiti Lietuvai į modernią visuomenę. Ir dabar tauta yra gyva, moderni, ji daro įtaką pasauliui ir yra pajėgi tai atlikti ateityje.

Lietuvos istorijos dėstymą aš skirstau į kelias dalis ne pagal chronologinę tvarką, o pagal tai, kas buvo svarbiausia tam ar kitam laikotarpiui: pav., kaip bajorijos iškilimas susilpnino valdovo valdžią iki valstybės smukimo, kaip vokiečių plėtimąsi į šiaurę ir rytus lietuviai sustabdo kardu ir politika, kaip modernios Vokietijos ir imperialistinės Rusijos formavimasis daro įtaką Lietuvai, kaip ir kokiomis sąlygomis Lietuva net kelis kartus atgimsta ir, pasitelkusi visas savo jėgas, atkovoja savo laisvę ir nepriklausomybę.

(Bus daugiau)

Šventė - atsisveikinimas

Po pasikartojusio širdies priepuolio paskutiniųjų mėnesių laikotarpyje rugsėjo 20 d. Denver, CO, mirė Vytautas F. Beliajus, tautinių šokių žinovas, mokytojas ir "Vilties" žurnalo leidėjas. Mirtis atėjo tik keletą dienų prieš "Vilties" žurnalo 50-ties metų jubiliejaus šventę, įvykusią rugsėjo mėn. 23 - 24 dienomis.

Vytautas buvo gimęs 1908 m. vasario 20 d. Lietuvoje, Pakumpio kaime, Prienų valsčiuje, Marijampolės apskrityje. Į Ameriką jis atvyko 1923 m. Apsigyvenęs Chicagoje ten ėjo vidurinį mokslą, ir buvo pirmas, kuris prieš 60 metų pradėjo puoselėti tautinius šokius kaip pasilinksminimo ir pramogavimo priemonę šalia jų koncertinės formos Chicagos Parkų Sistemoje ir Chicagos Universiteto Tarptautiniuose Namuose. 1932 m. Chicagoje įsteigė Lithuanian Youth Society, kurioje dešimties metų laikotarpyje šalia tautinių šokių darbavosi ir sporto srityje, lietuvių dailės parodų organizavime bei lietuvybės išlaikyme bendrai. 1945 m. įsteigė "Ateities" tautinių šokių grupę. Nuo pat savo karjeros pradžios Vytas (angliškai jis visų buvo vadinamas ir žinomas kaip "Vyts") dirbo su visomis tautybėmis ir ilgainiui tapo jų tautinių šokių žinovu, "svečio mokytojo" titulu tautinius šokius mokęs eilėje (apie 200) Amerikos kolegijų ir universitetų. Prasidėjus II-jam Pasauliniui Karui dauguma Vyto šokėjų išėjo atlikti karinę tarnybą. Vytas bandė su jais palaikyti ryšį asmeniniais laiškais, bet tam neužteko laiko, ir jis pradėjo spausdinti "bendrą" laišką, kuris 1944 m. išsivystė į "Vilti", folkloro ir tautinių šokių žurnalą. Šalia tautinių šokių propagavimo ir mokymo V.F.B. savo laiku išleido anglų kalboje apie dešimt knygų lietuvių ir kitų tautybių folkloro temomis (tautiniai šokiai, papročiai, pasakos, legendos, valgiai, ir pan.).

Rugsėjo 24 d. mero Wellington Webb proklamacija buvo paskelbta "Vytautas F. Beliajus Day in Denver". Tą dieną įvykusi "Vilties" 50-ties metų jubiliejaus šventė, kaip pagarba ir paminklas Vytui, pagal velionio pageidavimą praėjo pagal jo paruoštą programą, dalyvaujant virš dešimt tautinių šokių vienetų iš įvairių Amerikos vietovių. Pagrindinį koncertą atidarė L. DeWayne Young, "Vilties" redaktorius - pavaduotojas, su žodžiais: "Lietuva mums davė Vytautą F. Beliajų..." Geriausia iš dalyvavusių grupių, Brigham Young University International Folk Dance Ensemble, davė ištraukas iš prieš dvidešimt metų Vyto Denveryje statytų "Lietuviškų Vestuvių", su dainomis, kvieslio, nuotakos pasiruošimo ir su tėvais atsisveikinimo scenomis, ir atliko Kubilo, Žiogelio, Sadutės ir Jonkelio šokius. Šių iškilmių uždarymui buvo pakviesta L. B. Colorado Apylinkė, kurios vardu atsisveikinimo su Vytu žodį tarė Arvidas Jarašius.

D. D.

Jubiliejui praėjus

Šiais metais sukanka 50 metų kaip Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas (BALFas) šelpia tautiečius. Ši iškilinga BALFo sukaktis buvo paminėta jubiliejinio seimo metu spalio 22 - 23 dienomis Chicagoje. Atvykęs iš Lietuvos Balys Gajauskas, Tremtinių ir politinių kalinių sąjungos pirmininkas, papasakojo apie vargus ir nedateklius sugrįžusių iš Sibiro, dabar labai skurdžiai gyvenančių. BALFas pagrindinai remia šios organizacijos reikalingus pagalbos.

Newarko BALFo 35-tas skyrius, įsisteigęs 1944 m. spalio 6 d., iki šio vajaus yra persiuntęs Centrui $45,000, ir per paskutinius 20 metų skyriaus globojamas būrelis persiuntė Vasario 16 gimnazijai $20,000. Taip pat pereitą vasarą Newarko BALFo skyrius per Philadelphiją talpintuvu išsiuntė 155 siuntinius tremtiniams.

Skyriaus valdyba renka aukas vajaus metu laiškais. Pereito vajaus metu buvo išsiųsta 50 laiškų. Suprasdami sunkią ekonominę padėtį Lietuvoje ir atjausdami tremtinių ir politinių kalinių vargus, šie dosnūs aukotojai grąžino laiškus su aukomis: Martha Daukshas $1000, G. K. Trečiokai $100, A. Brazinskas $50, D. K. Navickai $50, N. V. Audėnai $50, A. E. Gražuliai $30, Lietuvos Vyčių 29 kuopa $25, R. V. Meliniai $25, K. Laitušienė $25, R. Melinis $25, dr. S. Skripkus $24, V. A. Jokubaičiai $20, V. B. Kudirkai $20, M. R. Mykolaičiai $20, A. ir B. Podleckis $20, L. J. Stukai $20, J. Veblaitis $20, V. Kiukys $15, L. Morkūnas $15, Mr. ir Mrs. Podgalsky $10, V. Butvydas $10, LARC Alliance #68 $10, Mary Stonis $10, E. B. Sudzinskai $10, D. ir F. Rogers $10.

BALFo Newarko 35-to skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems ilgamečiams ir pirmą kartą aukojantiems. Tikimasi, kad ir šis vajus bus sėkmingas, suteiks buvusiems tremtiniams, sugrįžusiems į Tėvynę, vilties ir pasididžiavimo, kad laimingesni užjūrio tautiečiai nepamiršta tų, kurie savo sveikatą ir jaunystę paaukojo Lietuvai.

V. A.

Denver, CO

Kalėdų eglutė Denverio lietuviai šiais metais rengia gruodžio 11 d., sekmadienį 2 val. popiet naujoje vietoje - St. Anthony Society Hall. Maistas ir pgrograma buvo paruošta "Rūtos" grupės šokėjų.

Colorado Lietuvių Centras susitarė su Colorado Latvių Kultūros Centru ir galės naudotis jų patalpomis, kurios yra 10705 W. Virginia Ave., Lakewood (telef. 986 - 5337). Patalpos yra latvių bažnyčios (Latvian E. E. Lutheran Church) pastato žemutinėje dalyje ir turi prieškambarį, salę, virtuvę i du gana didelius kambarius ir kitus patogumus. Nuo spalio 6 d. ten vyksta "Rūtos" šokėjų repeticijos (vadovė Lionė Kazlauskienė), vaikų darželis (mokytoja Roma Milušauskienė) ir suaugusių lietuvių kalbos pamokos) dėsto Darius Daubaras). Salė yra tinkama "Rūtos" repeticijoms, bet yra per maža didesniems renginiams kaip Kalėdų eglutei ar Vasario 16 d. minėjimui.

Vasario 16 d. minėjimas įvyks vasario 12 d. Pagrindinis kalbėtojas bus Vytautas Šliupas iš San Francisco, CA.

Renkant naują LB apylinkės valdybą, balsavimo lapelius galima grąžinti paštu arba Kalėdų eglutės metu. Dabartinė valdyba baigs savo terminą ir supažindins su naujai išrinktaisiais vasario 12 d. per Vasario 16-osios minėjimą. Į naują valdybą bus renkami penki asmenys.

Irena Urbonienė vyriausios skautininkės įsakymu buvo pakelta į paskautininkės laipsnį. Žalias kaklaraištis jai buvo užrištas jos namuose spalio 9 d., dalyvaujant draugų, brolių ir sesių būriui.

Ž.B.

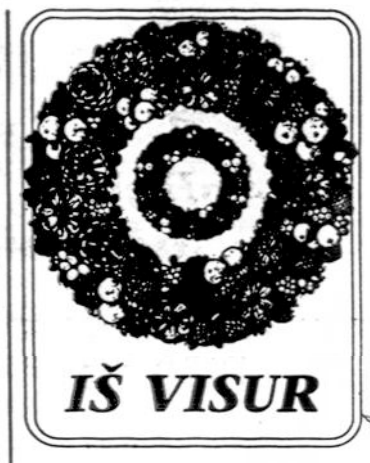

IŠ VISUR

– **Moksleivių ateitininkų** žiemos kursai vyks gruodžio 26 - sausio 1 dienomis Dainavos stovyklavietėje, netoli Detroito, MI. Kursus organizuoja dr. Vytautas Vygantas ir Vėjas Liulevičius.

– **"Volungė"**, Toronto lietuvių choras, rengia Advento susikaupimo koncertą "Mano dvasia džiaugiasi Dievu" (Magnificat). Koncertas įvyks gruodžio 11 d., sekmadienį, 4 val. popiet Toronte, Prisikėlimo parapijos salėje.

– **Architektas Adolfas Tylius**, sulaukęs 88 m. amžiaus, lapkričio 21 d. mirė Washington. DC.

– **Donaldas A. Petkus**, Commonwealth Edison kompanijos viceprezidentas bus pagerbtas gruodžio 17 d. Chicagoje, Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Gintaro salėje iškilmingo banketo metu. D. A. Petkus yra registruotas profesinis inžinierius, savo tarnybą C. E. kompanijoje pradėjo 1962 metais. Jis priklauso prie eilės kultūrinių, visuomeninių ir šalpos organizacijų.

– **Lietuvių Kultūros Instituto** XIV suvažiavimas įvyko spalio 7 - 9 dienomis Annabergo pilyje, Bonnoje. Paskaitose ir diskusijose dalyvavo per 50 LKI narių. Pirmą kartą suvažiavimas vyko ne Romuvoje - Hüttenfelde, pirmą kartą jis turėjo ir bendrą temą: "Ir vieni, ir kiti. Etninių grupių santykiai Prūsų Lietuvoje".

– **Už a. a. dr. Juozą Girnių** spalio 18 d. Münchene buvo aukojamos mišios, kurias koncelebravo vysk. J. Matulaitis ir vysk. J. Žemaitis iš Lietuvos. Vysk. Žemaitis pamoksle apibūdino kokią reikšmę turėjo šio filosofo knygos okupuotoje Lietuvoje.

– **Antanina Jonynienė**, 89 m. amžiaus, lapkričio 11 d. mirė Detroite, MI, mirtinai sužeista automobilių susidūrime. Velionė buvo gimusi Šakių apskr. Amerikoje išgyveno 45 metus. Detroite priklausė prie įvairių lietuviškų kultūrinių organizacijų, pasižymėjo savo liaudies meno kūriniais.

– **Susan Rankaitis**, lietuvių kilmės dailininkė, buvo surengusi įdomią dailės parodą, kuri vyko iki lapkričio 12 d. "Museum of Contemporary Photography of Columbia College" patalpose. Ši dailininkė susilaukė didelio Chicagos spaudos dėmesio ir gero įvertinimo.

– **Lietuvos kariuomenės** minėjimą, prisimenant jos atkūrimo 76 metų sukaktį, Chicagos Šaulių namuose lapkričio 20 d. surengė ramovėnai ir šauliai. Paskaitą skaitė Sibiro tremtinys P. Vaičekauskas, o meninę programą atliko dainininkas A. Barniškis.

– **Hartford, CT**, LB apylinkės valdyba rengia lietuviškas tradicines kūčias gruodžio 11 d., sekmadienį, 12 val. pietų metu Švč. Trejybės lietuvių parapijos salėje, Capitol Ave. Dalyviai prašomi iš anksto pranešti Jūratei DiBenedetto (tel. 232 - 1236) ar kitiems valdybos nariams.

– **"Muzikos ir poezijos susikaupimo valandėlė"** rengiama gruodžio 11 d., sekmadienį, 12 val. Lietuvių Dailės muziejuje, Lemont, IL. Programą atliks Nijolė Martinaitytė, Audronė Gaižiūnienė ir muz. Alvydas Vasaitis. Ruošia "Saulutė".

– **Prel. dr. Juozas Prunskis** gruodžio 22 d. švęs 87-tą gimtadienį. Prelatas žinomas kaip dosnus mecenatas, išdalinęs tautinių ir kultūrinių reikalų rėmimui labai stambias sumas.

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York $550 r.t.
Chicago-Vilnius-Chicago $550 r.t.
One way to Vilnius $370
One way to Kaunas $370

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Geriausios kelionės į Pabaltiją
LIETUVA '94/'95
Skambinkit mums -
suplanuosime Jūsų keliones!
Pigiausios kainos per Finnair ir SAS
Turistinė ir Biznio klasė
- Viešbučiai - Automobilių nuomavimas -
GO BALTIC
Klauskite apie mūsų naujas kainas į
Skandinaviją ir kitus Pabaltijo kraštus.
1 - 800 - 451 - 9511
UNIONTOURS
Įsteigta 1931
245 Fifth Ave., New York, N.Y. 10016
Tel: 212 - 683 - 9500 MEMBER Fax: 212 - 683 - 9511
Integrity in Travel

Sudarydami testamentus, nepamirškite
geriausio draugo - "Darbininko",
kuris kiekvieną savaitę skelbia naujienas lietuvių namuose.

STATEN ISLAND
tai žalumoje paskendusi sala,
tarp Manhattan, Brooklyn ir New Jersey,
siūlo Jums miesto gėrybes ir užmiesčio aplinką.
Aš padėsiu surasti Jums namą pagal Jūsų skonį ir
Jūsų finansines galimybes.
Kalbu lietuviškai.
Skambinti:
Office (718) 979-3333 - prašyti Liną
Home (718) 987-6407
VITALE SUNSHINE REALTY
1444 Richmond Rd.
Staten Island, NY 10304

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?
14911 127th Street
Lemont, IL 60439
Tel.: (708) 257-1616
Fax.: (708) 257-1647
LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Šypsniai

Gera žmona

- Mano žmona - tikra vaikščiojanti tobulybė. Kai pareinu vakare namo, padeda man nusirengti paltą, paduoda šlepetes ir pirštines...
- Kam gi tau namuose tos pirštinės?
- Kaip tai kam! Apsimovus gumines pirštinęs, daug patogiau plauti lėkštes ir puodus.

Kirpykloje

- Aštuoni doleriai už plaukų nukirpimą? Tai plėšikavimas! Matot, kiek mažai plaukų aš beturiu, - skundžiasi kirpėjui Jonas.
- Matau. Tokia kaina ne už plaukų nukirpimą, bet už jų suieškojimą.

Geras darbininkas

Bosas: Ei! Kodėl tu neši tik vieną maišą, kada visi kiti neša du?

Darbininkas: Jie yra tinginiai ir nenori du sykius vaikščioti.

Lošėjo pokalbis

-Vieno dalyko aš negaliu suprasti: tau labai gerai sekasi lošti iš pinigų kortomis, tai turėtum pabandyti laimę ir arklių lenktynėse,
- sakė vienas draugui. Šis atsakė:
- Matai, aš savotiškai galiu maišyti kortas, bet ne arklius.

Tai bent giminės

Įpykusi žmona teškia vyrui:
- Jau geriau būčiau ištekėjusi už velnio, negu už tavęs!
- Negalėtum, - ramiai atšauna vyras. - Santuokos su artimais giminaičiais draudžiamos.

Pasipiršo...

Nedrąsus jaunuolis skambina telefonu:
- Alio... Atleiskit, panele... Ar negalėtumėt tapti mano žmona?
- Žinoma! O su kuo aš kalbu?

NAUJOS KNYGOS

Ką tik išėjo iš spaudos nauja knyga - **"Tautos sukilimas 1941"**, pirmoji dalis **"Be šūvio"**. Autorius Pilypas Narutis, pats organizavęs sukilimą, aprašo savo kartos pastangas aršioje lietuvių tautos kovoje su okupantais atgauti laisvę. Apima laikotarpį nuo 1940 m. iki 1941 m. birželio 23 d. Knyga turi 404 psl. Spalvotas viršelis A. Sutkuvienės. Gaunama "Darbininko" administracijoje. Kaina 17 dol. Persiuntimas - 1.50 dol.

"Vidurnakčio sargyboje" II. Autorius Vytautas Vaitiekūnas. Išleido "Į Laisvę" Fondas 1994. Tai Vytauto Vaitiekūno raštų antrasis tomas. Redagavo Antanas Sabalis. Suskirstyta į 5 skyrius: Metinės politinės apžvalgos (1974, 1977, 1979, 1981 ir 1982 m.); Krikščioniškoji socialinė etika; Lietuvos praeities vaizdai; Išeivijos rūpesčiai; Netolimos praeities vaizdai. 374 psl. Kaina 10 dol. Persiuntimas 1.50.

Dėdės Samo žemėje. Pažintis su Amerika (JAV). Autorius Vincas Šalčiūnas. Lietuvoje išleista 336 psl. knyga, yra apie 90 nuotraukų. Įdomios medžiagos bei faktų rinkinys apie JAV istoriją, gamtą, ekonomiką, kultūrą ir kt. Knyga skirta Lietuvos žmonėms, bet gali būti naudinga visiems, kurie neturėjo progos Ameriką artimiau pažinti. Kaina 13.50 dol. su persiuntimu.

Visos knygos gaunamos rašant:
Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE
Ferrante Travel Center
135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650
(800) 654-2432 (201) 592-8780

VILTIS
(HOPE)
LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI
IŠ BOSTONO Į VILNIŲ

- Siuntinių Agentūra VILTIS pristato siuntinius žmonėms asmeniškai į namus per vieną mėnesį.
- Minimalus mokestis už persiuntimą yra $25.
- Rudens sezono persiuntimui taikoma nuolaida - 1 svaro kaina nuo 69 iki 99 centų.
- Visi siuntiniai apdraudžiami. Muitų nėra.
- VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.

Siuntinius gruodžio mėnesį priimsime šiuose miestuose:

BROCKTON, MA	gruodžio 8 d.	4 - 6 val. p.p
LOWELL, MA	gruodžio 9 d.	12 - 1 val. p.p.
LAWRENCE, MA	gruodžio 9 d.	2 - 3 val. p.p.
NASHUA, NH	gruodžio 9 d.	4 - 5 val. p.p.
WATERBURY, CT	gruodžio 10 d.	9 - 11 val. ryto
HARTFORD, CT	gruodžio 10 d.	1 - 3 val. p.p.
PUTNAM, CT	gruodžio 10 d.	4 - 6 val. p.p.
BROOKLYN, NY	gruodžio 17 d.	12 - 4 val. p.p.

☞ Smulkesnės informacijos prašome teirautis telefonu:
(617) 269 - 4455
Gintaras Karosas ir VILTIES ŠTABAS

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS
Jūs galite namuose klausytis gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasečių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.
(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti
Darbininko administracijai
9 val. r. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Santrupos: atm.įn. = atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, įm. = įmokėjo, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

1994 m. rugsėjo mėn.

1 X $20 - Weiss Eglė, $20.
1 X $25 - Bublys Algimantas, $65.
1 X $50 - Kris Al, $50.
1 X $65 - Kasparūnas Pranas, atm.: įm. 6 asm., $165.
3 X $100 - Bray Bertulytė Ina, $100; Starevičienė Elena atm.: Vilkas - Stočkus Alma, $415; Vilelta Povilas, $660.
1 X $200 - "X", $1,500.
1 X $2,000 - Veselkienė Linkevičiūtė Bronė, testamentinis palikimas, $2,000.
1 X $344,257 - Žilinskas Mykolas, testamentinis palikimas, $346,257.
Iš viso $346,917.00

1994 m. spalio mėn.

1 X $10 - Valtkevičius Stasys, $270.
1 X $20 - Naujokaitis Mykolas ir Elena, $540.
2 X $25 - Kolupaila prof. Steponas ir Janina atm. įn.: Kolupailaitė Eugenija, $1,725; Lietuvių Padėkos Paminklo Fondas, $8,795.
4 X $30 - Jeneckienė Elena, $130; Jeske Rudaitytė Indrė, $130; Stasiulis Rasa, $30; Strikas Algis ir Violeta, $30.
2 X $40 - Klosis Walter, $335; Vaičeliūnienė Kazimiera, $792.
1 X $47 - Bernotavičienė Irena Regina atm. įn.: Bernotavičius Petras, $774.
10 X $50 - Blinstrubas Raymond ir Irena, $50; Daukantas Bladas ir Zuzana, $250; Noreikienė Marija, $460; Palys Petras ir Marta, $700; Pellett Judy, $175; Puzinas dail. Povilas atm. įn.: Puzinas Austra, $1,175; Stašaitis Juozas (miręs) ir Sophie, $400; Varneckas Vitalis atm. įn.: Pellett Varneckas Judy $150; Žekonis dr. Mindaugas, $50; Žilinskas Anthony, $150.
1 X $60 - Kisielius dr. Tomas ir Rita, $3,610.
1 X $80 - Daukaitė Julija atm. įn.: Janušis Antanas ir Zuzana $50 ir 2 kt. asm., $180.
1 X $90 - Paulionis Vitas Bernardas atm. įn.: Paulionis Veronica, $500.
45 X $100 - Ališauskas Kazys atm. įn.: Ališauskienė Marija, $450; Ambrozaitis Audronė, $100; Bardauskas Tomas ir Ramona: įn. Smilgienė Julija, $100; Čižikas Balys atm. įn.: Čižikaitė Bronė, $3,500; Dailidė Bronius atm. įn.: Dailidė Vytautas ir Joana, $2,150; Dapkus Petras ir Ilona, $700; Daugėla Stasys ir Ona, $1,400; Dirgėla Adolfas ir Ona (mirusi), $500: Gliozeris Sofia, $300; Goodman Musonytė Dalia, $100; Grigaliūnas Raimundas $1,000; Grina Juozas ir Adelė, $100; Ivašauskienė Juzė, $400; Janušis Antanas ir Zuzana, $1,700; Janušonis Vytautas ir Palmira, $1,550; Kaunas dr. Roman, $400; Kersis Naras atm. įn.: Lopatauskas V. J., $100; Klivečka Jonas, $500; Knataitienė Marcelė atm. įn.: Laurent Anthony, $200; Kronas Romualdas ir Baniutė, $200; Kwedar dr. Edward, $300 Landsbergytė - Veillon Irena, $1,100; Lesniauskas Viktoras ir Milda (mirusi), $1,200; Liaukus Sigitas ir Milda, $400; Luomonienė Brazdžionytė Adelė atm. įn.: Brazdžionis Balys, $100; Lukošiūnas Pranas atm. įn.: Šlenys Liudas ir Dalia, $200; Lukošiūnienė Jadvyga atm. įn.: Šlenys Liudas ir Dalia, $300; Majauskas Kazys ir Elena, $1,200; Maželis Petras, $100; Miliauskas Petras ir Stasė, $300; Narutis drs. Vytas ir Jolita, $500; Ošlapas Raimundas ir Regina, $300; Pakštas Pranas atm. įn.: Pakštienė Bronė, $700; Paulienė Violeta, $100; Prunskis prel. Juozas, $300; Raslavičius dr. Alex: įm. Raslavičius Polius, $100; Remienė Marija, $2,700; Rimkus Juozas ir Marija atm. įn.: Zvirzdys Zita, $500; Sapetka Kazimieras, $12,265; Šimkus Aleksandras (miręs) ir Bronė, $1,100; Smilga Zigmas (miręs) ir Julija, $360; X, $2,200; Šmulkštys Vincas ir Aldona, $300; Steponavičiūtė Ramona, $300; Taulien Hans ir Irene, $100.
1 X $150 - Končius Juozas ir Giedrė, $400.
1 X $170 - Pocius Antanas ir Birutė, $1,700.
1 X $195 - Ratniklienė Stasė atm. įn.: Ruglenius Vitas ir Jurina $100, Butkūnas Andrius ir Alė $30, Geldys Stasys ir Danutė $25 ir 2 kt. asm., $195.
18 X $200 - Činkus Jonas ir Valė, $200; Čyvas Jonas P.: įm. Čyvas Saulius ir Daina, $200; Gaižutis Jeronims, $200; Grybauskas dr. Vytenis, $2,800; Jasas Adomas P. ir Zuzana (mirusi), $2,004; Ječius Kęstutis ir Dalia, $800; Jurkus Pranas ir Ilga, $300; Karaliūnas Albinas ir Aldona $1,400; Makštutis dr. Juozas, $400; Momkus Vaclovas ir Margarita, $2,860; Latoža Bronius ir Regina, $200; Ostis Algirdas ir Regina, $1,900; Ramas Povilas (miręs) ir Ona $900; Saulis Algirdas ir Aušra $1,400; X, $2,700; Šležas dr. Adolfas ir Algė, $2,800; Užgiris Šarūnas ir Audronė, $300; Val Vito ir Regina, $600.
1 X $250 - Baras Stasys ir Elena $5,750.
2 X $300 - Ambrozaitis dr. Kazys ir Marija, $7,500; Žebrauskas Jonas ir Juzė, $500.
2 X 400 - Plikaitis dr. Juozas ir Barbora, $8,600; Rimas Šarūnas ir Vida, $400.
2 X $500 - Kacilauskas Juozas ir Hilda (mirusi), $20,000; Marks Janina ir Ira, $1,000.
1 X $525 - Liaukus Justinas ir Elena, $5,725.
3 X $1,000 - Kaunas dr. Ferdinandas ir Vanda, $16,400; X, $8,000; Šilas Petras, testamentinis palikimas, $1,000.
1 X $92,098.21 - Aušiūra Aldona ir Petras, stipendijų fondas: testamentinis palikimas, $92,098.21.
Iš viso $107,945.21.

Lietuvių Fondo pagrindiniam kapitalui gauta aukų iki 1994.X.31. 7,336,228 dol. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, meną, kultūrą ir jaunimą $3,828,621 dol. Palikimai sudaro svarbią Lietvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauta 3,124,029 dol. Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tiksų pavadinimą:
"LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT - FOR - PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION".
Visi remkime Lietuvių Fondą, nes Lietuvių Fondas remia lietuvybę.

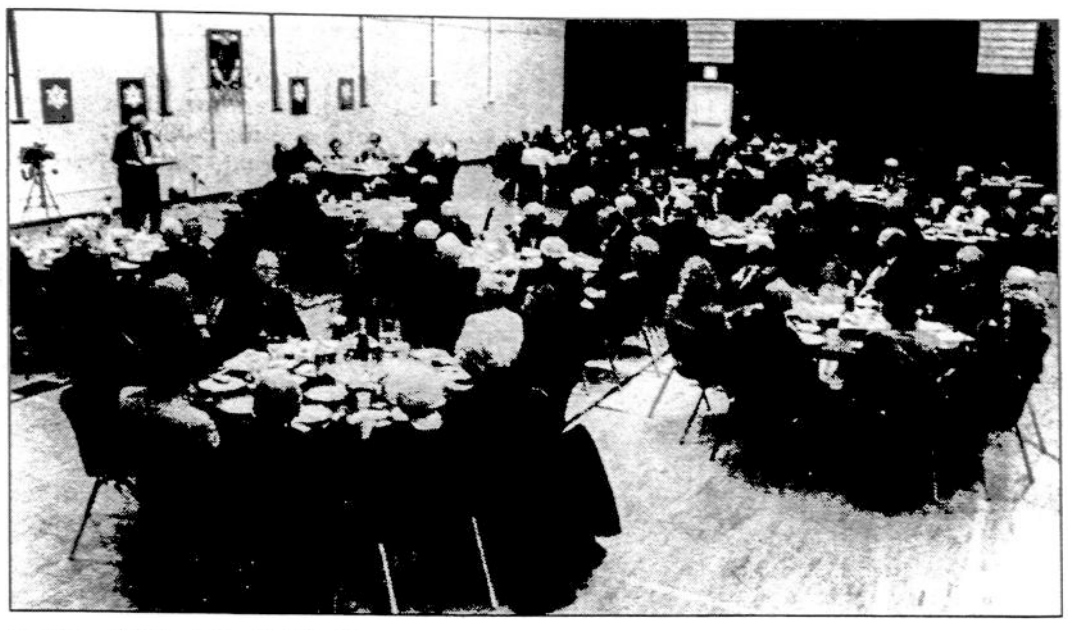

Kultūros Židinyje lapkričio 27 d. susirinkę paminėti Tėv. Kornelijaus Bučmio, OFM, 45-ąjį kunigystės jubiliejų. Vytauto Maželio nuotrauka

Tėv. Kornelijaus Bučmio, OFM, šventė

Tėv. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, į kunigus buvo įšventintas 1949 spalio 30 d. Romoje. Tai įvyko prieš 45 metus. Sukaktis buvo prisiminta lapkričio 27 d. gražiu jubiliejiniu renginiu - pamaldomis Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir akademija pietumis Kultūros Židinyje. Pagerbimui surengti buvo sukurtas specialus komitetas, kuriam pirmininkavo Romas Kezys, talkino Malvina Klivečkienė, Paulius Jurkus, Marytė Šalinskienė ir Julius Veblaitis.

Pamaldos Apreiškime

Į iškilmingas jubiliejines pamaldas 11 val. prisirinko daug dalyvių. Draugė su vysk. Paulium Baltakiu, OFM, mišias koncelebravo: lietuvių pranciškonų provinciolas Tėv. Placidas Barius, OFM, Apreiškimo parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas, Kennebunkporto pranciškonų vienuolyno viršininkas Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, kun. prof. Vladas Jaškevičius, SJ, kun. prof. Antanas Rubšys, kun. Jonas Pakalniškis, kun. Stasys Raila, kun. Danielius Yenkevičius, Tėv. Rafaelis Šakalys, OFM, ir jubiliatas Tėv. dr. Kornelijus Bučmys, OFM.

Pamokslą pasakė vyskupas, paminėdamas kunigystės esmę, katalikiškos spaudos svarbą, jubiliato didelį triūsą "Darbininko" laikraštyje.

Giedojo parapijos choras, kuriam dabar vadovauja muzikė Asta Barkauskienė. Smuikininkas Julius Veblaitis per aukojimą pagrojo Albinoni "Adaggio", per komuniją - Massenet iš operos "Thais" - "Meditation".

Iškilmės Kultūros Židinyje

Po pamaldų visi išskubėjo į Kultūros Židinį. Svečių prisirinko apie 130. Jiem buvo paruošta 14 apskritų stalų. Prisitaikant prie šių iškilmių, salė buvo dekoruota. Ties garbės svečių stalu ant sienos buvo pakabintas didokas skydas su įrašu "45" iš abiejų pusių stilizuotos tulpės, viršuje KB monograma. Skydas apvestas lietuviškos trispalvės ir auksinių kirpinių papuošimais. Šalia šio didoko raudono skydo iš abiejų pusių buvo po du mažesnius skydus, kurie buvo ornamentuoti snaigių motyvais. Taip pat ir scenos galinė draperija buvo papuošta didelėm baltom snaigėm - artėjančių Šv. Kalėdų švenčių ornamentika.

Visai programai vadovavo Romas Kezys, truputį primiršęs prieš pagrindines kalbas pakviesti užkąsti. Tad nekantrieji nesnaudė ir įniko doroti lašinukus ir silkes, kalbėtojams nespėjus ir įsibėgėti.

Iškilmės prasidėjo malda - invokacija, kurią sukalbėjo pranciškonų provinciolas Tėv. Placidas Barius, OFM, prašydamas Dievo palaimos jubiliatui.

Kalba Juozas Kojelis

Specialiai į šias iškilmes iš Santa Monica, CA, buvo atvykęs Juozas Kojelis, žurnalistas, visuomenės veikėjas, buvęs Tėv. Kornelijaus mokytojas Kretingoje. Kalbėtojas, nepaisant tikrai garbingo amžiaus, turi aštrų protą ir tarptautinės politikos fone nagrinėjo "Darbininko" laikraščio pasisakymus, vertinimus, Tėvo Kornelijaus, kaip vyr. redaktoriaus, darbus, pasitarnavusius Lietuvos ir išeivijos labui.

Svečias paminėjo, jog jubiliato buvęs vardas - Antanas Justinas, kad, 16 metų būdamas, labai gerais pažymiais baigė gimnaziją, kaip mokėsi kunigų seminarijoje, kaip atvyko į Ameriką ir dirbo Los Angeles, CA, kaip pasirengė stoti į pranciškonų vienuolyną ir dabar redaguoja "Darbininką".

Kalba buvo įdomi, informatyvi, įtaigingai pasakyta.

Meninė dalis

Scenoje pasirodė smuikininkas Julius Veblaitis, o prie pianino sėdo pianistas William Smiddy, kurie kartu per du išėjimus atliko 4 kūrinius: Anton Dvorak romansą nr. 1 ir humoreską; Fritz Kreisler - "Liebesleid", Edward Elgar - "Saliute d'amor".

Pagrindinę kalbą pasakė jubiliato mokytojas Juozas Kojelis iš Santa Monica, CA.

Lietuvių bičiulis pianistas William Smiddy virtuoziškai atliko du Chopeno kūrinius - "Waltz in C Sharp Minor" ir "Polonaise in A Flat".

Ši trumpa meninė programa tikrai praturtino visą renginį, suteikė jam jaukumo.

Užkandžiaujant

Pietums įvairų maistą patiekė "Sunrise Catering", kurį tvarko Valentinas ir Regina Meliniai iš New Jersey.

Buvo šaltų užkandžių ir karštų patiekalų. Dalis maisto jau buvo iš anksto ant stalų sudėta, o karštą maistą nešė pietų metu. Maistas buvo skoningai pagamintas.

Sveikinimai raštu

Prieš kavą buvo sveikinimai. Programos vedėjas Romas Kezys pirma perskaitė dalį sveikinimų raštu: Telšių vyskupas Antanas Vaičius, iš Los Angeles prel. J. Kučingis, "Tėvynės" redaktorius Vytautas Kasniūnas, rašytoja Alė Rūta ir jos vyras Edmundas Arbas iš Santa Monica, CA, žurnalistas Alfonsas Nakas iš Sunny Hills, buvęs mokytojas Antanas Masionis iš Philadelphijos, žurnalistė Aurelija Balašaitienė iš Clevelando, Tėv. Kęstutis Butkus, OFM, iš St. Catharines, Ont., Bernadeta Miliauskaitė iš Worcester, MA.

Sveikino žodžiu

Žodžiu pirmasis pasveikino Ambasadorius Anicetas Simutis. Jis prisiminė, kaip čia Amerikoje kūrėsi lietuviai pranciškonai. Toliau sveikino: Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, kuris 43 metus vadovauja spaustuvei ir administruoja "Darbininką"; prof. dr. Aldona Janačienė - Pasaulio Lietuvių Kata-

(nukelta į 8 psl.)

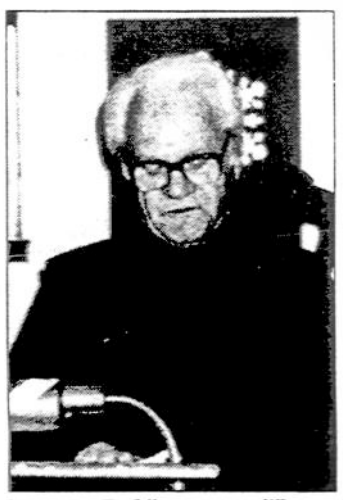

Jubiliatą sveikina iš k.: Ambasadorius Anicetas Simutis, prof. Antanas Rubšys, pranciškonų provinciolas Tėv. Placidas Barius, OFM. Albinos Žumbakienės nuotraukos

Dingo lietuvis jaunuolis

Darius Miniotas į Ameriką atvyko prieš porą metų. Dabar neseniai buvo nuvykęs į Lietuvą aplankyti savo sunkiai sergančios motinos. Grįžęs jis dažė Vytauto Pauliaus laivą, kuris buvo ištrauktas ant kranto prie pat vandens. Prieš tris savaites vaikinas išvyko į darbą ir tą dieną nebegrįžo, todėl susirūpinę namiškiai nuvažiavo prie laivo ieškoti ir rado nukritusias kopėtaites, ant kurių Darius pasilipęs dažė. Kopėtaičių vienas spyris buvo išlaužtas.

Policija nustatė, kad, lūžus spyriui, jis neteko lygsvaros ir krito žemyn. Greičiausiai, krisdamas galva atsitrenkė kur nors į laivo dalį ir tada, netekęs sąmonės, įkrito į vandenį. Skenduolis ligšiol nerastas.

Dariaus Minioto tėvas yra žinomas buriuotojas, prieš keletą metų jis su trijų jachtų įgulomis buvo atplaukęs į New Yorką.

Alė Kvederaitė - Dirsienė, Mildos ir Algio Kvederų dukra, š.m. lapkričio 25 d. žuvo automobilio katastrofoje prie Londono, Kanadoje. Tėvai gyvena Iselin, NJ.

Religinis koncertas Maspethe

Viešpaties Atsimainymo parapijos bažnyčioje lapkričio 27 d., sekmadienį, surengtas įspūdingas religinis koncertas, kurio programą atliko: vargonininkas Virginijus Barkauskas ir solistė Angelė Kiaušaitė, sopranas.

Virginijus Barkauskas atliko šiuos kūrinius: Charles-Marie Widor - 6-tos simfonijos "Allegro"; Johann Sebastian Bach - Sonata in C Minor ir to paties kompozitoriaus - Toccata in D Minor; Louis Vierne - III-čią suitą - "Carillon de Westminster" ir Charles Tournemire - choralinę improvizaciją "Victimae Paschali".

Solistė Angele Kiaušaitė atliko: George Frederick Handel iš "Messiah" oratorijos - "How Beautiful Are the Feet" ir "Rejoice Greatly"; Albert Hay Malotte "Tėve mūsų" lietuviškai; Gabriel Faure - iš "Requiem" "Pie Jesu".

Vargonais ją palydėjo Virginijus Barkauskas, tik Albert H. Malotte kūrinį - "Viešpaties maldą" akompanavo Carl Weinrich.

Koncerto pradžia buvo 3 v. po piet. Programa buvo rinktinė ir puikiai atlikta, tik publikos buvo mažokai.

J. Valiūno darbų paroda

Valiūno skulptūrų parodoje "Esminiai ženklai", atidarytoje spalio 20-tą The Bridge galerijoje, 13 Old Fulton Street, Brooklyne (718 797 - 1314), išstatytos sieninės ir stovinčios struktūros, beveik visos sukurtos 1994 metais. Visi 22 darbai padaryti iš "mūsų besaikės civilizacijos atlaikų". Ši solo paroda, kuri vyks iki gruodžio 24-os dienos, yra jau penkta šio dailininko kūrybinėje veikloje.

Valiūnas atidžiai pasirenka rastus skardos ir medžio objektus ar gabalus daugiausia dėl paviršiaus faktūros, o ne dekoratyvumo. Jo darbai skiriasi nuo kitų dailininkų, dirbančių su rastais objektais tuo, kad jo kūriniuose nėra nei nostalgijos nei sentimento - efekto svoris remiasi į dailininko pagarbą laiko paženklintiems paprastiems daiktams. Pavyzdžiui: prie kabančios apdegusios lentos krašto pritvirtintas grubėtas industrinio kaspino likutis drąsiai sutapatina du skirtingus pasaulius (nr. 7); suraukšlėta skardos plokštė su balto arklio plaukų barzda lyg tai stebi žiūrovą išmintingai (nr. 19); nuo didžiulės svirties ore kabo surūdyjęs kastuvas kaip ženklas, kad čia kasama (nr. 15); skardos vidury trupančių dažų masėje skęsta varžtas, o plokštuma atsikreipusi į žiūrovą kaip radaras (nr. 13); arba skylutė stačiame automobilio duslintuve į žiūrovą žiūri nemirksėdama (nr. 14); o tikslus skardos kampainis su baltų dažų likučiais ir rūdžių pasiliejimais primena paveikslą ant molberto (nr. 20).

Juliaus Valiūno paroda keliuose sluoksniuose suskamba atstatomaja energija: išmestų daiktų išsaugojime; atrestauruotų ir atnaujintų objektų estetikoj, ir giliai apmąstytų junginių pristatyme, kur nuostabiai paprastų įvaizdžių kalba padaro žodžius nereikalingais.

Aleksandra Kašubienė

Mylimai sesutei

A.† A.

Dr. VERONIKAI ADOMAVIČIENEI

iškeliavus į amžinybę, liūdesio valandoje dr. Rožę Šomkaitę, LKRŠ Direktorę, ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame, prašydami Dievo suteikti velionei dangaus karalystės pažadą.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos Direktoriai ir tarnautojai

Vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, Tarybos pirmininkas

A.† A.

Dr. VERAI ADAMS - ADOMAVIČIENEI

mirus, jos mylimai seseriai, mūsų bičiulei dr. Rožei Šomkaitei gilaus liūdesio valandoje reiškiame nuoširdžią užuojautą.

New Yorko Liet. Fronto Bičiuliai

A.† A.

ALEI DIRSIENEI

tragiškai žuvus, jos vyrui, vaikams, jos tėvams Mildai ir Algiui Kvedarams, seserims Vitai, Astai, Rūtai ir Barčių šeimai reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Nijolė ir Vladas Audėnai

A.† A.

Dr. JADVYGOS URBANAVIČIŪTĖS

mirties 7 metų sukaktį minint, už jos sielą mišios bus aukojamos gruodžio 17 d., šeštadienį, 11 v. r. Apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne. Draugai ir pažįstami prašomi prisiminti ją savo maldose.

Marina ir Zigmas Raulinaičiai

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Skubus ir patikimas siuntinių persiuntimas

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

Žemos patarnavimų kainos, greitas, paslaugus servisas, garantuotas siuntinių saugumas, labdaros siuntinių persiuntimas.

NAUJOVĖ: CT, NY, NJ valstijose gyvenantiems siūlomas siuntinių paėmimas iš namų!!!

JUMS patogiu laiku, JUMS patogią dieną, į JUMS patogią vietą MŪSŲ atstovas atvyks paimti JŪSŲ siuntinių. 24 valandas per dieną, 7 dienas per savaitę, 365 dienas į metus!

SKAMBINKITE MUMS NEMOKAMU telefonu

1 - 800 - 775 - 7363

arba kreipkitės į MŪSŲ atstovą N.Y. valstijoje tel:

1 - 914 - 258 - 5133

DECEMBER PICK-UP SCHEDULE

12/8 THURS	NEWARK, NJ	10-11 AM
12/10 SAT	BROOKLYN, NY	12-1 PM
12/13 TUES	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	5-6 PM
12/15 THURS	PHILADELPHIA, PA	10-12noon
	BALTIMORE, MD	4-5 PM
12/16 FRID	KEARNY, NJ	11-1 PM
	PATERSON, NJ	2-3 PM
12/20 TUES	PUTNAM, CT	11-12noon
	NEW BRITAIN, CT	2-3 PM
12/22 THURS	NEWARK, NJ	10-11 AM
12/24 SAT	BROOKLYN, NY	12-1 PM
12/27 TUES	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	5-6 PM
12/29 THURS	PHILADELPHIA, PA	10-12noon
	BALTIMORE, MD	4-5 PM
12/30 FRID	KEARNY, NJ	11-1 PM
	PATERSON, NJ	2-3 PM

DARBININKAS

NEW YORKE

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. ..... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. ..... (718) 235-8386

Šį savaitgalį - gruodžio 11 d., sekmadienį, 2 val. popiet Kultūros Židinyje įvyks pianisto Vilhelmo Čepinskio koncertas, kurį pianistas dedikuoja J. E. vysk. Pauliui Baltakiui jo 10 metų vyskupystės sukakčiai paminėti. Koncerte dar dalyvauja jaunutė pianistė Indrė Petrauskaitė iš Kauno. Šiuo koncertu bus užbaigiamas Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos rudens vajus - bus traukiami laimingieji loterijos bilietai. Prieš koncertą (nuo 12 val.) ir po jo bus galima pasivaišinti pietumis apatinėjė salėje. J. E. vysk. Paulius Baltakis dalyvaus ir koncerte ir vaišėse. Žiūr. skelbimą šiame puslapyje.

SLA (Susivienijimo Lietuvių Amerikoje) Centrinės 126-tos kuopos narių susirinkimas įvyks gruodžio 11 d., sekmadienį, 2 val. popiet, Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY. Į šį susirinkimą kviečiami ir SLA 38-tos kuopos nariai.

LB New Yorko apygardos suvažiavimas įvyks gruodžio 10 d., šeštadienį, Kultūros Židinyje. Registracija 9:30 v. r. Šiame suvažiavime bus renkama nauja apygardos vadovybė. Dabartinis apygardos pirmininkas Kęstutis Miklas pareiškė, kad jis nekandidatuosiąs sekančiam trijų metų terminui. Laima Šileikytė - Hood kandidatuoja į New Yorko LB apygardos valdybos pirmininko vietą.

"Viltis", Lietuvos pagalbos siuntinių agentūra, avyksta į New Yorką gruodžio 17 d., šeštadienį, ir siuntinius priims Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, nuo 12 val. iki 4 val. popiet. Jokių muitų nėra. (žiūr. "Vilties" skelbimą 6 psl.)

"Darbininko" 1995 m. spalvotas kalendorius buvo išsiuntinėtas visiems skaitytojams gruodžio 2 d. Žiūr. Vedamąjį straipsnį 3-čiame puslapyje.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovės atstovai, į New Yorką atvyks šeštadienį, gruodžio 24 d. Tą dieną siuntinius priims Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, nuo 12 iki 1 val. popiet. Jokių muitų nėra. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133. (Žiūr. skelbimą 7 psl., kada siuntiniai bus paimami iš kitų vietovių.)

Kūčių plotkelės (Christmas Wafers) yra gaunamos "Darbininko" administracijoje. Viename voke yra po 5 plotkeles. Kaina 5 dol., įskaitant ir persiuntimą. Apsikeiskime plotkelėmis su giminėmis ir draugais Lietuvoje ir Kūčių vakarą pajusime juos esant drauge su mumis. Užsisakyti galima atsiunčiant 5 dol. čekį:

Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207
Tel. (718) 827-1351 (darbo dienomis, nuo 9 iki 4 val. popiet).

Iš Metropolitan operos rūmų ir šiame sezone bus transliuojamos operos 20 šeštadienių popietėmis 1:30 val. Pirmąja opera parinkta "Lady Macbeth of Mtsensk". Opera bus transliuojama gruodžio 10 d. Muzika Dmitrij Šostakovič. Pagrindiniai solistai: Maria Ewing, Mark Baker, Sergej Koptčak. Diriguoja James Conlon. Ateinantį šeštadienį bus transliuojama G. Verdi opera "Rigoletto".

Skautų Kūčios bus gruodžio 17 d., šeštadienį, 6:30 val. vak. Kultūros Židinyje. Maldą sukalbės kapelionas kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM. Kūčias rengia vyr. skaučių židinys "Vilija". Vietas arba stalus užsisakyti iš anksto pas A. Žukienę tel.: 516 487-3704, arba A. Katinienę tel.: 718 846-1210.

Prisimenant a. a. Rimą Ignaitį, Kultūros Židiniui aukojo: $300 V. ir I. Ignaitis ir šeima, Toronto, Ont., Kanada, $75 Kostas ir Juzė Norvilai, Brooklyn., NY. Kultūros Židinio vadovybė nuoširdžiai dėkoja už dosnias aukas.

Maironio lituanistinėje mokykloje, mokslo metams prasidėjus, pamokos Kultūros Židinyje vyksta kiekvieną šeštadienį. Dirba trys mokytojai. Mokyklos bendras pasirodymas bus gruodžio 17 d. Kūčių proga. Gruodžio 24 ir 31 dienomis pamokų nebus.

Už dr. Jadvygos Urbanavičiūtės vėlę 7 metų mirties metines minint, mišios bus aukojamos Apreiškimo parapijos bažnyčioje šeštadienį, gruodžio 17 d. 11 val. r. Draugai ir pažįstami prašomi ją prisiminti maldose. Mišias užprašė Marina ir Zigmas Raulinaičiai.

Jubiliejinis Koncertas!

VILHELMAS ČEPINSKIS
jaunas smuikininkas virtuozas

švenčia savo 10 metų
profesinio grojimo jubiliejų ir
tuo pačiu dedikuoja šį koncertą
Jo Ekscelencijai
Vyskupui Pauliui Baltakiui
jo 10 metų vyskupystės sukaktuvių proga

Koncertas įvyks sekmadienį,
gruodžio 11 d., 2 val. popiet
Kultūros Židinio didžiojoje salėje
361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Pirmąją dalį atliks jaunutė pianistė iš Kauno
Indrė Petrauskaitė

I Dalis: Vainiūnas, Beethoven, Rachmaninov, Chopin
II Dalis: Beethoven, Saint-Saens, Ravel, Sarasate

Bilietų kaina - $10.00. Galima įsigyti Religinės Šalpos įstaigoje, tel.: 718 647-2434, pas Vidą Jankauskienę tel.: 718 849-2260, pas dr. Giedrę Kumpikaitę tel.: 718 776-1687 ir prie įėjimo.

Rengia *Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa*

Apatinėje salėje bus galima gauti pietus
nuo 12 val. iki koncerto ir po jo

"Ilgiausių Metų!" jubiliatui Tėv. Kornelijui Bučmiui (sėdi) gieda iš k.: jo mokytojas Juozas Kojelis, programos vedėjas Romas Kezys ir Ambasadorius Anicetas Simutis.
Albinos Žumbakienės nuotrauka

Tėv. Kornelijaus Bučmio, OFM, šventė

(atkelta iš 7 psl.)

likių Moterų Organizacijų Sąjungos pirmininkė, kun. Vytautas Palubinskas, Apreiškimo parapijos klebonas; Paulius Jurkus, "Darbininko" redakcijos narys; Kęstutis Miklas, LB NY apygardos valdybos pirmininkas ir taip pat šaulių kuopos pirmininkas, dr. Jonas Bilėnas - Kultūros Židinio valdybos vardu, Juozas Giedraitis - Tautos fondo vardu; Lietuvių Religinės Šalpos ir skautų vadovybės vardu sveikino Vida Jankauskienė; Krikščionių demokratų vardu - Jonas Vainius, ir du, kurie jubiliatą pažįsta nuo pat jaunų dienų, tai Julius Veblaitis, Kretingos gimnazijos klasės draugas, ir kunigų seminarijos bičiulis prof. kun. Antanas Rubšys.

Linksmoji dalis

Po sveikinimų, geriant kavą, buvo ir linksmoji dalis. Trys vyrai: Vytautas Alksninis, Zenonas Jūrys ir Romas Kezys, šiam akordeonu grojant, padainavo kupletus, kaip redakcijos name dega šviesa antram aukšte ir kaip ten dirba Tėv. Kornelijus, redaguodamas laikraštį. Kartais kiekvienas skaitė ar dainavo po eilutę, o kartais visi trys sušukdavo.

Pabaigai padėkos žodį tarė pats jubiliatas. Padėkojo visiems už sveikinimus, dovanas ir už draugystę, kuri labiausiai žmogų stiprina ir palaiko.

Tuo buvo baigti pietūs, oficialioji dalis. Tačiau žmonės ilgai nesiskirstė, lankė vienas kitą prie stalų, ėjo pasveikinti Tėv. Kornelijaus, pasikalbėti su tolimu svečiu iš Santa Monica. Šiuo renginiu buvo pagerbtas žmogus, kuris spaudai yra paskyręs virš 30 metų , kad kuo plačiau sklistų katalikiška mintis ir meilė. **(p.j.)**

Posėdžiavo LB NY apygardos valdyba

LB New Yorko apygardos valdyba posėdžiavo lapkričio 30 d. Kultūros Židinio posėdžių menėje. Sekretorei Malvinai Klivečkienei perskaičius praeito posėdžio protokolą, pirmininkas Kęstutis Miklas pradžioje supažindino su Lietuvių Bendruomenės veikla, nauja Krašto valdyba, su vietiniais buvusiais renginiais. Kalbėta apie solidarumo mokestį, kad žmonės esą pasyvūs ir nario mokesčio nemoka.

Ilgiausiai kalbėta apie apygardos visuotinį suvažiavimą, kuris bus gruodžio 10 d. Kultūros Židinyje. Kalbėta apie numatomus darbus.

Šio suvažiavimo metu bus renkama nauja apygardos valdyba. Kalbėta apie įvairius kandidatus. Baigiant suvažiavimą, bus ir prieškalėdinis pabendravimas.

Lietuvos Nepriklausomybės šventė ateinančiais metais bus paminėta vasario 19 d. Jai pirmininkaus ALTo New Yorko skyrius, kuriam vadovauja Vacys Steponis, o Tautos Fondo, LB apygardos pirmininkai bus šio renginio vicepirmininkai.

Posėdyje be apygardos valdybos narių dalyvavo apylinkių pirmininkai, LB tarybos nariai.

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Siūlo patikima agentūra. Moterys turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Skambinti tel.: (516) 377-1401. **(sk.)**

Moteris iš Lietuvos ieško darbo: gali tvarkyti namus, prižiūrėti vaikus, globoti ligonius. Norėtų gyventi šeimoje. Skambinti (301) 963 - 2768. Prašyti Valę. **(sk.)**

West Orange, NJ, reikalinga moteris prižiūrėti invalidę 50-ties metų moterį trumpam laikui - dešimčiai dienų: nuo gruodžio 19 iki gruodžio 28 imtinai. Skambinti tel. (201) 669-0020. **(sk.)**

Moteris iš Lietuvos ieško bet kokio darbo. Gali prižiūrėti vaikus, slaugyti ligonį ir kt. Vairuoja automobilį. Skambinti po 6 val. vak. (718) 388 - 1802. Kviesti Almą. **(sk.)**

Lietuvos Vyčių 12 kuopa, Manhattan, NY, rengia metinį Kalėdų pobūvį, sekmadienį gruodžio 11 d., Aušros Vartų parapijos salėje, NY, NY. Pobūvis prasidės po 11 val. sumos. Atvyks Kalėdų senelis, veiks gausus bufetas ir atviras baras. Auka 10 dol. Dėl informacijos: Edmundas Burba Cook tel. (914) 762 - 2758.

Apreiškimo parapijos kūčios rengiamos gruodžio 18 d., sekmadienį, tuoj po sumos mokyklos salėje.

Geriausios dovanos

Lietuvių - anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol.

Anglų - lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista 5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Kas norite pagilinti savo virimo žinias, - rasite labai daug populiarių lietuviškų valgių gaminimo receptų. Labai tinkama dovana lietuviškai nekalbantiems. Kaina 15 dol. Persiuntimas - 1.50.

"Lithuania 700 Years", angliškai parašyta knyga yra geriausia dovana Jūsų amerikiečiams draugams. Ji supažindina su Lietuvos senove, jos spalvinga istorija, nepriklausomybės laikotarpiu, okupacijomis ir rezistencija. Tai garsių lietuvių istorikų ir politikų straipsnių rinkinys. Knygą redagavo dr. Albertas Gerutis. Į anglų kalbą vertė Algirdas Budreckis. 456 psl. Kaina 25 dol., įskaitant persiuntimą.

"Moteris su baltu chalatu". Dr. Konstancija Paprockaitė - Šimaitienė. 494 psl. didelio formato knyga kietais viršeliais. Čia telpa 35 medicinos daktarės pasakojimai apie išgyvenimus, dirbant ligoninėse. Kaina 20 dol.

Visos knygos gaunamos rašant:
Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Užsakant žodynus, pridėti po 1 dol. persiuntimui; užsakant "Moteris su baltu chalatu" - pridėti 2 dol.

"Newsweek" žurnalas praėjusią savaitę įdėjo platų straipsnį apie Lietuvos mafiją ir jos krikštatėvį Georgij Dekanidze, mafijozus, kurie pralobsta terorizuodami žmones. Daug jie uždirba privatizuodami visuomeninį turtą, prigasdindami žmones ir nuosavybes įsigydami už mažą kainą.

Staten Island, NY, Vitale Sunshine Realty, pradėjo dirbti lietuvaitė Lina. Ji Jums padės įsigyti nejudamą turtą toje apylinkėje. Žiūrėkite skelbimą 6-tame psl.

Povilo Žumbakio, "Darbininko" bendradarbio, radijo programų komentarai, papildyti ir suredaguoti, išleisti knyga "Balionai, bananai ir biurokratai". Tai 205 psl. su 207 išnašomis ir 11 psl. indekso knyga, minkštais viršeliais, vidutinio formato. Komentarai datuoti nuo 1992 m. liepos 2 d. iki 1993 m. lapkričio 28 d. Knygos komentarų temos liečia įvairius politinius, teisinius ir ekonominius klausimus, tautiečių interesus užsienyje ir Lietuvoje. Knyga gaunama, atsiuntus "Darbininkui" 15 dol. auką. Visas pelnas skiriamas lietuviškų radijo programų rėmimui ir lietuviškos spaudos darbų išlaikymui.

Danutė ir Algirdas Šilbajoriai iš Ormond Beach, FL, sveikina visus gimines, draugus ir pažįstamus su Kalėdų šventėmis ir vietoj kortelių siunčia auką "Darbininkui" ir Kultūros Židiniui.

❄

Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga, kaip ir anksčiau, skaitytojai yra kviečiami sveikinti draugus ir artimuosius per *Darbininką*. Jūsų sveikinimas tokiu būdu iš karto pasieks didesnį sveikinamųjų skaičių, o Jūs sutaupysite laiko ir pinigų, kuriuos išleistumėte pirkdami atvirukus, rašydami, siųsdami. Nelaukite paskutinės prieškalėdinės savaitės, o atsiųskite savo sveikinimus jau dabar. Už pridedamą auką spaudai stiprinti iš anksto dėkojame.

Kultūros Židinio vadovybė gruodžio 4 d. surengė koncertą, kurio programą turėjo atlikti Kuršėnų kaimo kapela. Pati kapela buvo pasikvietusi tris iš Vilniaus, kad sustiprintų jų koncertą. Tie trys vilniečiai atvyko porą dienų prieš koncertą, o Kuršėnų kapela vėlinosi. Koncertas turėjo prasidėti 3 v. popiet, bet kapela dar nebuvo atvykusi. Tada trys vilniečiai - du solistai ir muzikinės palydos instrumentalistas atliko koncerto pirmąją dalį. Kuršėnų kapeloje esą 7 žmonės, tačiau atvyko tik trys, nes kiti keturi negavo vizų. Tie trys atvykę, pasitalkinę vilniečius, atliko antrąją koncerto dalį.

Paskutinė proga ĮSIGYTI

1. ENCYCLOPEDIA LITUANICA, komplektas 6 tomai; 2. VINCO KRĖVĖS RAŠTAI, 6 tomai; 3. LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS pavieniai tomai ir kt. Lietuvių Enciklopedijos leidiniai. Kreiptis: **J. Kapočius, P. O. Box 752, Cotuit, MA 02635; tel. (508) 428-6991.** **(sk.)**

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki $130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį $130 rašyti "Lietuvos aido" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą - pristatomi į namus.
Talpintuvai siunčiami kas savaitę.
AIR CARGO skubiems siuntiniams.
ŠVENČIŲ PROGA
PINIGAI pervedami **DOLERIAIS**
papigintomis kainomis. Mažiausia suma -**$50.-**
MAISTO SIUNTINIAI: nuo **$29.-** iki **$98.-**
55 svarai, maisto rinkinys **$98.-**
Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.
Dirbame nuo 1987 m.
***TRANSPAK*, 2638 W. 69th St.**
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772